

1. ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Настоящият консолидиран финансов отчет на Централна кооперативна банка АД, София (“ЦКБ АД, София“, “Банката-майка“), ЕИК 831447150, представя финансовото състояние на ЦКБ АД, София и контролираните от нея дъщерни дружества Централна кооперативна банка АД, Скопие (“ЦКБ АД, Скопие“), АО „ИК Банк“, Казан и Управляващо дружество “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД, София, (УД ”ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД), като една отчетна единица (“Групата”).

Банката-майка, ЦКБ АД, София е основана през 1991 и извършва дейността си съгласно Закона за кредитните институции (ЗКИ). Банката-майка осъществява своята дейност въз основа на банков лиценз предоставен от БНБ, по силата на който може да привлича депозити в национална и чуждестранна валута, да предоставя заеми в национална и чуждестранна валута, да открива и поддържа ностро сметки в чуждестранна валута в чужбина, да извършва сделки с ценни книжа, с чуждестранна валута, както и да извършва други банкови операции и сделки, разрешени от ЗКИ.

През декември 2005 на Банката-майка е предоставен банков лиценз от Централната банка на Кипър, по силата на който Банката-майка може да извършва банкова дейност на пълноправен банков клон на територията на Република Кипър при спазване на разпоредбите на Закона на банките на Кипър. През 2007 Банката-майка започва да извършва банкова дейност на територията на Кипър.

ЦКБ АД, София е публично дружество и акциите му се търгуват на Българска фондова борса, София. Банката-майка е пълноправен член на Европейската асоциация на кооперативните банки и първичен дилър на операции с държавни ценни книжа.

През 2008 Банката-майка придобива контролно участие в капитала на дъщерното предприятие Централна кооперативна банка АД Скопие, Република Македония. През октомври 2009 са конвертирани 22,354 броя, притежавани от Банката-майка, обикновени акции с право на глас в привилегирвани акции без право на глас. През декември 2009 Централна кооперативна банка АД, Скопие е изтеглила 208 броя собствени привилегирвани акции. През 2010, в резултат на Решение на Общото събрание на акционерите на дъщерното дружество, всички привилегирвани акции без право на глас са конвертирани в обикновени акции с право на глас в съотношение една привилегирована акция без право на глас срещу една обикновена акция с право на глас.

ЦКБ АД, Скопие е основана през 1993 и притежава лиценз за банкова дейност от Народната Банка на Република Македония (НБРМ), по силата на който може да привлича депозити в национална и чуждестранна валута, да предоставя заеми в национална и чуждестранна валута, да открива и поддържа ностро сметки в чуждестранна валута в чужбина, да извършва сделки с ценни книжа.

1. ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През април 2010 ЦКБ АД, София придобива 317,864 броя обикновени акции с право на глас от капитала на “Статер банка”, Куманово, Република Македония, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество. Преди придобиването Банката-майка притежава 5,975 броя привилегирани акции без право на глас от капитала на дъщерното дружество. На по-късен етап в рамките на годината в резултат на Решение на общото събрание на акционерите на дъщерното дружество, всички привилегирани акции без право на глас са конвертирани в обикновени акции с право на глас в съотношение, една привилегирована акция без право на глас срещу една обикновена акция с право на глас.

На 3 януари 2011 се осъществява вливане на Статер банка АД, Куманово в Централна кооперативна банка АД, Скопие, като след тази дата цялото имущество на Статер банка АД, Куманово като преобразуващо се дружество премина към Централна кооперативна банка АД, Скопие, приемащо дружество. На 3 януари 2011 с Решение на Централния регистър на Република Македония Статер банка АД, Куманово престава да съществува като юридическо лице. След приключване на процеса на преобразуване, капиталът на Централна кооперативна банка АД, Скопие е разпределен в 553,087 броя обикновени акции с номинал 41.2069 евро.

През 2017 и 2016 няма изменения в акционерното участие на Централна кооперативна банка АД, София в Централна кооперативна банка АД, Скопие, в резултат на което към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 Централна кооперативна банка АД, София притежава 483,121 броя обикновени акции от капитала на Централна кооперативна банка АД, Скопие, което представлява 87,35% от капитала на дъщерното дружество. Към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 инвестицията на Банката-майка в нейното дъщерно предприятие е в размер на 46,216 хил. лв.

През декември 2011 Банката-майка придобива 500,000 броя безналични, обикновени, поименни акции с право на глас с номинална стойност от 1 лев всяка, представляващи 100% от капитала на УД “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество.

През 2017 и 2016 няма изменения в акционерното участие на Централна кооперативна банка АД, София в “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД, в резултат на което към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 Централна кооперативна банка АД, София притежава 500,000 броя обикновени акции от капитала на “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД, което представлява 100 % от капитала на дъщерното дружество. Към 31 декември 2017 и 2016 инвестицията на Банката-майка в нейното дъщерно предприятие е в размер на 3,200 хил. лв.

Управляващо дружество ”ЦКБ Асет Мениджмънт” ЕАД е учредено през 2006 г. и има издаден лиценз от Комисията за финансов надзор от 17 януари 2007 г. за извършване на следните дейности: управление на дейността на колективни инвестиционни схеми и на инвестиционни дружества от затворен тип; управление, в съответствие със сключен с клиента договор, на индивидуален портфейл, включително такъв на институционален инвеститор, включващ финансови инструменти, по собствена преценка, без специални нареждания на клиента; предоставяне на инвестиционни консултации относно финансови инструменти. Към 31 декември 2017 година дружеството управлява три колективни инвестиционни схеми от отворен тип: Договорен фонд ЦКБ Лидер, Договорен фонд ЦКБ Актив и Договорен фонд ЦКБ Гарант.

1. ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През май 2012 Банката-майка придобива 15,000,000 броя обикновени акции с право на глас с номинална стойност 10 рубли всяка от увеличението на капитала на ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество. Преди придобиването Банката-майка притежава 1,422,630 броя обикновени акции с право на глас от капитала на дъщерното дружество. На по-късен етап в рамките на годината Банката-майка придобива допълнително 3,351 броя обикновени акции с право на глас от капитала на дъщерното дружество.

През 2013 Банката-майка е придобила допълнително 71,924 броя акции от капитала на ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, в резултат на което към 31 декември 2013 „Централна кооперативна банка“ АД София притежава 16,497,905 броя обикновени акции от капитала на ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, което представлява 56.20 % от капитала на дъщерното дружество.

ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“, гр. Казан е основана през март 1992 г. като правопреемник на Вахитовското поделение на Държавната банка на СССР. Банката е самостоятелна, универсална кредитна организация, като извършва всички традиционни банкови операции в рубли и чуждестранна валута и оказва широк спектър услуги на своите клиенти. Тя има висока делова репутация на пазара на банкови услуги, отличава се с качество на обслужването и има стабилна клиентска база. ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“ е член на следните организации: Асоциация на банките в Русия; Асоциация на регионалните банки в Русия; Банкова асоциация на Татарстан; Национална клирингова организация ЗАО Национален разчетен депозитар. ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“ е професионален участник на пазара на ценни книжа и има лиценз за осъществяването на тази дейност, издаден от Федералната комисия по пазара на ценни книжа, без ограничение на срока на дейността.

През март 2014 ЗАО АКБ „ТатИнвестБанк“ променя наименованието си на ЗАО „ИК Банк“.

През април 2014 Банката-майка е придобила допълнително с опция 8,840,489 броя акции от капитала на ЗАО „ИК Банк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, като размера на направената инвестиция е 24,545 хил. лв. На 26 юни 2014 УС на Банката-майка взема решение за продажба на този миноритарен пакет акции. На 15 август 2014 НС на Банката-майка приема представеното решение на УС на Банката-майка за продажба на миноритарния пакет. През втората половина на месец април 2016 с Решение на УС на Банката - майка, прието от Надзорния съвет на Банката - майка, е променено предходното решение, като с новото решение Банката - майка взема решение за продажба на мажоритарен пакет акции от капитала на дъщерното дружество АО „ИК Банк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация.

След допълнителното придобиване към 31 декември 2014 „Централна кооперативна банка“ АД София притежава 25,338,394 броя обикновени акции от капитала на ЗАО „ИК Банк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, което представлява 86.273 % от капитала на дъщерното дружество.

През 2017 и 2016 няма изменения в акционерното участие на Централна кооперативна банка АД, София в АО „ИК Банк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация в резултат на което към 31 декември 2017 Централна кооперативна банка АД, София притежава 25,338,394 броя обикновени акции от капитала на АО „ИК Банк“, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, което представлява 86.273 % от капитала на дъщерното дружество.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Обща рамка за финансово отчитане

Настоящият финансов отчет представлява консолидиран финансов отчет и е изготвен за годината, приключваща на 31 декември 2017. Сумите в консолидирания финансов отчет са представени в хиляди български лева (хил. лв.).

Счетоводните политики на Банката-майка и дъщерните ѝ дружества не се различават съществено.

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е изготвен съгласно метода на историческата цена, модифицирана с преоценката до справедлива стойност на финансови активи и пасиви, държани за търгуване, на разположение за продажба и всички дериватни договори. Кредитите и вземанията и финансовите активи до падеж са оценени по амортизирана стойност.

Промени в МСФО

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти и разяснения, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения към съществуващи стандарти и нови разяснения, издадени от СМСС и приети от ЕС са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСС 7 Отчет за паричните потоци** - Инициатива за оповестяване – прието от ЕС на 6 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017),
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Признаване на активи по отсрочени данъци за нереализирани загуби – прието от ЕС на 6 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017).
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 8 февруари 2018 (измененията на МСФО 12 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017).

Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Групата.

2. **БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Промени в МСФО (продължение)

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия консолидиран финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила към края на отчетния период:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** – приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и изменения на МСФО 15 “Дата на влизане в сила на МСФО 15”** - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).
- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори** – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти),
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – Изясняване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 8 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),

Банката-майка очаква приемането на тези стандарти и изменения в съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху консолидирания финансов отчет на Банката-майка в периода на първоначалното им прилагане, с изключение на:

- МСФО 9, публикуван от СМСС и приет от ЕС, е приложим задължително за периодите, започващи на или след 1 януари 2018 г.

МСФО 9 „Финансови инструменти“, който заменя МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“, съдържа общи изисквания свързани с признаване и оценяване, обезценка, отписване и отчитане на хеджиране.

Банката-майка е извършила идентифициране на разликите между прилаганите по МСС 39 политики и влизащите в сила изисквания на МСФО 9, свързани с методика за класификация, оценка, обезценка на финансови активи и пасиви и отчитане на хеджиране.

Класификация и оценяване

МСФО 9 въвежда нов подход за класификация на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела. Този универсален, принципно базиран подход, заменя съществуващите изисквания, базирани на правила.

2. **БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И СЧЕТОВОДНА КОНВЕНЦИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Промени в МСФО (продължение)

Отчитане на хеджиране

МСФО 9 въвежда значително променен модел за отчитане на хеджиране с разширени оповестявания на дейността по управление на риска. Новият модел уеднаквява счетоводното третиране на хеджирането с дейността по управление на риска, позволявайки на предприятията по-добре да отразят тези дейности във финансовите си отчети. В допълнение, на потребителите на финансовите отчети се предоставя по-добра информация за управлението на риска и ефекта от отчитане на хеджиране върху финансовите отчети.

Обезценка

МСФО 9 въвежда нов модел на обезценка, базиран на очаквана загуба, който изисква по-навременно признаване на кредитни загуби. Стандартът изисква отчитане на очаквани кредитни загуби от момента на първоначално признаване на финансовите инструменти.

За целите на дефиниране на модела на очакваните кредитни загуби Ръководството на Банкмата-майка е анализирано текущото състояние спрямо изискванията на МСФО 9, както и количествено изследване на очаквания ефект. Количественото отражение на МСФО 9 е определено в съответствие с възприетата от Банкмата-майка методология за калкулиране на очакваните кредитни загуби и дефинираните параметри за измерване на риска.

Оценката на въздействието при първоначалното прилагане на МСФО 9 върху консолидирания финансов отчет на Банкмата-майка е свързан с прилагане на нова методика за определяне на очакваните кредитни загуби. При извършване на анализа на притежаваните от Банкмата-майка финансови активи не беше идентифициран съществен ефект във връзка с промяната в класификационните характеристики на новите групи финансови активи, дефинирани в съответствие с МСФО 9. Това се дължи на факта, че дефиницията за неизпълнение, прилагана за целите на вътрешното управление на риска се запазва без промяна спрямо досега използваната по МСС 39 и не се прилага съществена промяна в бизнес модела на управление на активите на Банкмата-майка.

Очакваният ефект от признаване на провизии за кредитен риск по неусвоени кредитни ангажименти и финансови гаранции за Банкмата-майка е в размер на 524 хил. лв.

Към датата на прилагане на стандарта за първи път, основният ефект на МСФО 9 върху Банкмата-майка е в резултат от прилагането на новия модел за обезценка, базиран на очакваната кредитна загуба, което ще доведе до нарастване на обезценките по финансови активи и провизиите по условни задължения.

Ефектите от прилагането за първи път на МСФО 9 Финансови инструменти за Банкмата-майка са следните:

1. Определеният от Банкмата-майка прогнозиран към момента нетен ефект от рекласификация по отношение на определени финансови активи, е в размер на 526 хил. лв.;
2. Прогнозираният към момента нетен ефект от прилагането на модела на очакваните кредитни загуби във връзка с финансови активи, класифицирани като оценявани по амортизирана стойност и по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е в размер на 11,703 хил. лв., от които по неусвоени ангажименти 524 хил. лв.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И СЧЕТОВОДНА КОНВЕНЦИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в МСФО (продължение)

Във връзка с приет Регламент ЕС 2017/2395, даващ преходните мерки за смекчаване на въздействието от въвеждането на МСФО 9 спрямо собствения капитал на банките за регулаторни цели, Централна кооперативна банка АД планира да използва напълно този режим. При анализа на способността на капитала да покрива очакваните кредитни загуби (CRD/CRR), така оповестените, прогнозираните към момента на въвеждане на стандарта, ефекти от обезценка по МСФО 9, ще окажат несъществено влияние върху регулаторните капиталови показатели (без отчитане на данъчния ефект) – намаление на Базов собствен капитал от първи ред (СЕТ1) - под 0.2% и намаление на показателите за капиталова адекватност – под 0.02 процентни пункта.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет Групата е в процес на анализ на потенциалния ефект от въвеждането на МСФО 9 в дъщерните дружества. Анализът се очаква да бъде финализиран и окончателните ефекти да бъдат определени през 2018 г.

- МСФО 16 „Лизинг“

Към 31 декември 2017 Банката-майка има поети ангажименти по оперативен лизинг като лизингополучател. Предварителната оценка показва, че тези договори отговарят на определението за лизинг съгласно МСФО 16 и съответно Банката-майка ще признае актив за право на ползване на актива и съответстващия му пасив по отношение на тези лизингови договори, освен ако те отговарят на изискванията за ниска стойност или краткосрочност при прилагане на МСФО 16. Новото изискване за признаване актив за право на ползване на актив и съответстващо лизингово задължение се очаква да окаже влияние върху сумите, признати във финансовия отчет на Банката-майка, като ръководството понастоящем оценява очаквания ефект.

Нови стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните стандарти и изменения на съществуващи стандарти, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия консолидиран финансов отчет:

- **МСФО 14 „Разчети за регулаторни отсрочени сметки“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016)** – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **МСФО 17 “Застрахователни договори”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021),
- **Изменение на МСФО 2 „Плащане на базата на акции“** – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти”** – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“ и МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия“** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменения на МСС 19 “Доходи на наети лица”** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И СЧЕТОВОДНА КОНВЕНЦИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в МСФО (продължение)

- **Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия”** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСС 40 „Инвестиционни имоти“** – Прехвърляне на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **КРМСФО 22 „Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания“** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 23 “Несигурност при третирането на данъка върху доходите”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Групата очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата в периода на първоначалното им прилагане.

Принципи на консолидация

Консолидираният финансов отчет на Групата включва финансовите отчети на Централна Кооперативна Банка АД, Централна Кооперативна Банка АД, Скопие, Управляващо дружество “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД и АО „ИК Банк“, Казан (дъщерни дружества, върху които Банката-майка упражнява контрол). Контролът е наличен, когато Банката-майка има възможността да ръководи финансовата и оперативната политика на дадено предприятие, така че да се извличат изгоди от неговата дейност.

Банката-майка е дружество, което пряко или косвено, притежава повече от 50% от правата на глас или правомощия да упражнява контрол върху финансовата и оперативната политика на друго дружество (дъщерно дружество).

Дъщерно дружество е това дружество, в което Групата пряко или косвено притежава повече от половината от правата на глас или съществуват правомощия за упражняване на контрол върху неговата финансова и оперативна политика. Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата.

Всички придобивания се отчитат, чрез прилагане на метода на покупка от датата, на която Групата ефективно получава контрол върху придобивания, както е посочено в МСФО 3. Групата включва в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход резултатите от дейността на придобитото дружество, както и признава в консолидирания отчет за финансовото състояние придобитите активи и поети пасиви и условни задължения на придобитото дружество, както и всякаква репутация, възникнала при придобиването.

Резултатите на придобитите или отписани през годината дъщерни дружества се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход от ефективната дата на придобиване или от ефективната дата на освобождаване отписването по подходящ начин.

При изготвянето на консолидирания финансов отчет, отчетите на Банката-майка и дъщерните дружества са комбинирани ред по ред като се събират подобни активи, пасиви, елементи на собствен капитал, приходи и разходи.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И СЧЕТОВОДНА КОНВЕНЦИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Принципи на консолидация (продължение)

Когато е необходимо, се извършват корекции на финансовите отчети на дъщерните дружества, за да се приведат техните счетоводни политики в съответствие с тези, използвани от Банката-майка.

Вътрешно-груповите операции, разчети, приходи и разходи се елиминират напълно при консолидацията.

Неконтролиращите участия в нетните активи и в печалбата или загубата на дъщерните дружества са представени отделно от тези принадлежащи на Групата.

Репутацията, възникнала при бизнес комбинации се проверява за обезценка веднъж годишно, или по-често, ако събития или промени в обстоятелствата дават индикации, че тя може да е обезценена.

Дружествата, консолидирани във финансовия отчет на Групата, са:

Към 31.12.2017 и 31.12.2016

Име на Дружеството	(%) собственост	Метод на консолидация
Централна кооперативна банка АД, Скопие	87.35%	Пълна консолидация
Управляващо дружество ЦКБ Асетс Мениджмънт ЕАД	100%	Пълна консолидация
АО „ИК Банк“, гр. Казан	86.27%	Пълна консолидация

Групата включва два дъщерни предприятия, съдържащи неконтролиращо участие (НКУ).

Име на дъщерното предприятие	Дял на участието и правата на глас на НКУ		Общ всеобхватен доход, разпределен на НКУ		Нагрупани НКУ	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Централна кооперативна банка АД, Скопие	12.65%	12.65%	15	32	5,694	5,686
АО „ИК Банк“, гр. Казан	13.73%	13.73%	849	306	2,078	1,222

През 2017 г. и 2016 г. не са изплащани дивиденди на неконтролиращото участие.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА

3.1. Обхват и цел

Счетоводната политика обхваща принципи и изходни положения, концепции, правила, практики, бази и процедури, възприети от ръководството за отчитане дейността на Групата и изготвяне и представяне на финансовите отчети.

Целта на счетоводната политика е да осигури необходимото организационно и методологическо единство в осъществяване на счетоводната дейност в Групата, което да гарантира вярното и честно представяне на нейното имуществено и финансово състояние в годишния консолидиран финансов отчет.

3.2. Основни елементи на счетоводната политика

3.2.1. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от и разходите за лихви се признават на пропорционална времева база, с използване на метода на ефективния лихвен процент, като се амортизира разликата между сумата при първоначалното признаване на съответния актив или задължение и сумата при настъпил падеж. За кредити, предоставени от Групата и задължения към депозанти, където лихвата се изчислява ежедневно като се прилага договореният лихвен процент към неиздължената сума на кредита, ефективният лихвен процент се приема за приблизително равен на договорения, поради естеството на договорните отношения.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.1. Приходи от лихви и разходи за лихви (продължение)

Натрупаните лихви в резултат на притежаване на ценни книжа за търгуване или за продажба се отчитат като приходи от лихви. Приходите от лихви включват сумата на амортизацията на дисконта, премията или друга разлика между началната отчетна сума на дълговите ценни книжа и сумата им на падежа.

При придобиване на лихвоносна инвестиция, натрупаната към момента на придобиването лихва се отчита като вземане.

3.2.2. Такси и комисиони

Таксите и комисионите се състоят основно от такси за разплащателни операции в лева и чуждестранна валута, такси за отпускане и управление на кредити, за откриване на акредитиви и издаване на гаранции. Таксите и комисионите се начисляват, когато са заработени или дължими.

Комисионите, възникващи от сделки в чуждестранна валута се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход при получаването им. Таксите и комисионите за отпускане и управление на кредити, когато са част от ефективния им доход, се разсрочват чрез амортизирането им за срока на действие на кредита и се признават като текущ финансов приход през този период чрез корекция на ефективния лихвен доход.

3.2.3. Операции в чуждестранна валута

Функционалната валута на Банката-майка и на дъщерното дружество УД ЦКБ Асетс Мениджмънт ЕАД е българският лев. Функционалната валута на дъщерното дружество Централна кооперативна банка АД, Скопие е македонският денар. Функционалната валута на дъщерното дружество АО „ИК Банк“, Казан е руската рубла.

Сделките, осъществени в чуждестранни валути са преизчислени в лева по курсовете на Централната банка на съответната държава за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута са преизчислени в лева към деня на изготвянето на консолидирания отчет за финансовото състояние по обменните курсове на Централната банка за същия ден.

Нетните печалби и загуби, възникнали като резултат от преизчисляване по курсовете на Централната банка за деня на сделката, са отчетени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода, в който са възникнали.

Групата извършва ежедневна преоценка на всички валутни балансови активи и пасиви и задбалансови позиции съобразно курса на Централната банка за съответния ден, с изключение на немонетарни позиции в чуждестранна валута по смисъла на МСС 21, които се отчитат по валутния курс на датата на транзакцията. Нетните печалби и загуби, възникнали от преоценката на балансовите валутни позиции, са отчетени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода, в който са възникнали.

От 2002 българският лев е обвързан с еврото в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Обменните курсове към 31 декември 2017 и 2016 между долара на САЩ и българския лев са:

31 декември 2017	31 декември 2016
1 долар на САЩ = 1.63081 лева	1 долар на САЩ = 1.85545 лева

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.3 Операции в чуждестранна валута (продължение)

Обменните курсове към 31 декември 2017 и 2016 между долара на САЩ и еврото и македонския денар са:

31 декември 2017		31 декември 2016	
1 долар на САЩ =	51.2722 македонски денара	1 долар на САЩ =	58.3258 македонски денара
1 евро =	61.4907 македонски денара	1 евро =	61.4812 македонски денара

Обменните курсове към 31 декември 2017 и 2016 между долара на САЩ и еврото и руската рубла са:

31 декември 2017		31 декември 2016	
1 долар на САЩ =	57.6291 руски рубли	1 долар на САЩ =	60.6569 руски рубли
1 евро =	68.7861 руски рубли	1 евро =	63.8111 руски рубли

3.2.4. Финансови активи

Финансовите активи, държани за търгуване са придобити с цел получаване на печалба, произтичаща от краткосрочни колебания в цените или дилърския марж или са финансови активи, включени в портфейл, за който съществува вероятност за краткосрочно реализиране на печалба. Към тях се отнасят придобитите с цел търговия сконтони и лихвоносни ДЦК, както и корпоративни ценни книжа на финансови и нефинансови предприятия, в които Групата не притежава контролно участие.

Финансовите активи, обявени за продажба са тези финансови активи, които не са държани от Групата за търгуване, за отчитане по справедлива стойност, до падеж и не представляват кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата. Финансовите активи, обявени за продажба представляват придобити лихвоносни държавни и корпоративни ценни книжа, както и придобити капиталови инвестиции във финансови и нефинансови предприятия.

Финансовите активи, държани до настъпване на падеж са с фиксирано плащане и фиксиран падеж, които Групата има намерение и възможност да държи до настъпване на падежа им независимо от евентуалната възможност да бъдат изтъргувани в бъдеще при възникнали благоприятни условия. Тези активи представляват придобити лихвоносни държавни и корпоративни ценни книжа.

Кредитите и авансите, възникнали първоначално в Групата с фиксиран падеж са финансови активи, създадени посредством директното предоставяне от страна на Групата на пари или услуги на дадени клиенти с фиксиран падеж.

Признаване

Финансовите активи се признават само когато Групата стане страна по договорните разпоредби на инструмента. Първоначалното им отчитане е на датата на уреждане (плащане) на договора.

Първоначална оценка

При първоначалното признаване финансовите активи, държани за търгуване, се оценяват по справедлива стойност. Всички разходи, които се отнасят пряко към придобиването на финансов актив се отчитат като текущи. Първоначално финансовите активи различни от финансови активи, държани за търгуване, се оценяват по справедлива стойност, която е равна на сумата от справедливата стойност на направеното вложение и разходите по сделката.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.4. Финансови активи (продължение)

Първоначална оценка (продължение)

Разходите по извършването на сделката, които се включват в цената на придобиване са хонорари, комисиони и други възнаграждения, изплатени на агенти, брокери, консултанти, дилъри и други, пряко ангажирани със сделката лица, данъци, такси, разрешения и други, изплатени на борси и на регулаторни органи. Всички останали разходи се отчитат като текущи за периода на възникването им. В цената на придобиване не се включват и присъщите за финансовия актив лихви, които не са платени към датата на придобиване. Те се отразяват като вземане.

Последваща оценка

След първоначалното признаване, финансовите активи, държани за търгуване, се оценяват по справедлива стойност. Справедливата стойност се определя на база публикувана ценова котировка на активен пазар. Разликата между отчетната стойност на финансовия актив и неговата справедлива стойност се отчита като текущ финансов приход или текущ финансов разход в периода на възникването ѝ.

След първоначалното признаване, финансовите активи на разположение за продажба се оценяват по справедлива стойност. Справедливата стойност се определя на база на публикувана котировка на активен пазар или други надеждни модели за оценка, които отразяват специфичните обстоятелства на емитента. Разликата между отчетната стойност на тези финансови активи и справедливата им стойност се отчита като увеличение или намаление на преоценъчен резерв. След първоначалното признаване, капиталови инструменти, класифицирани като финансови активи на разположение за продажба, за които няма котировки на активен пазар и/или за които не могат да се приложат други надеждни модели за оценка, се оценяват по цена на придобиване.

След първоначалното признаване, финансовите активи, държани до падеж, се отчитат по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва и не се преоценяват. Амортизираната стойност е първоначалната стойност (цена на придобиване) на актива, коригирана в посока увеличение с акумулираната амортизация на всяка разлика между първоначалния размер и размера при падежа и в посока намаление с вноските за погасяване на главницата, акумулираната амортизация на всяка разлика между първоначалния размер и размера на падежа и разходите за обезценка и/или несъбираемост. Амортизацията се изчислява чрез прилагане на ефективния лихвен процент.

След първоначалното признаване, кредитите и авансите, възникнали първоначално в Групата с фиксиран падеж се отчитат по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва и не се преоценяват.

Амортизираната стойност е първоначалната стойност на актива, увеличена с натрупаната амортизация за всяка разлика между първоначалния размер и размера при падежа, минус вноските за погасяване на главницата и разходите за обезценка и/или несъбираемост. Амортизацията се изчислява чрез прилагане на ефективния лихвен процент.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.4. Финансови активи (продължение)

Отписване

Отписването на финансовите активи се извършва при изгубване от страна на Групата на контрол върху договорните права, по повод реализиране на правата, свързани с актива, отказ от правата, свързани с актива и изтичане на срока за реализиране на правата, свързани с актива, като всяка нетна печалба или загуба от отписването се отразява в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход през периода на възникването ѝ. Формираният към датата на отписването преоценъчен резерв се отразява като текущ финансов приход или текущ финансов разход.

Обезценки за несъбираемост

Финансовите активи се обезценяват при наличие на индикация за обезценка: има информация за финансови затруднения; има реални договорни нарушения; други индикации.

Финансовите активи, на разположение за продажба и отчитани по справедлива стойност се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на консолидирания годишен финансов отчет на Групата, доколкото наличието на обезценка не е намерило отражение в извършената преценка към датата на годишния финансов отчет. При наличие на условия за обезценка се определя тяхната възстановима стойност. При условие, че очакваната възстановима стойност на финансовите активи е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка, както следва:

- при условие, че към момента на обезценката няма формиран преоценъчен резерв – разликата между отчетната стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовите активи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-малък от размера на обезценката – в този случай с частта от обезценката до размера на преоценъчния резерв се намалява отчетната стойност на активите и размера на преоценъчния резерв. Останалата част от обезценката се отнася като текущ финансов разход и намаление на отчетната стойност на активите;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е отрицателна величина – разликата между балансовата стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовия актив, а отрицателната величина на преоценъчния резерв се прехвърля и намира отражение в текущите финансови разходи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-голям от размера на обезценката – в този случай с размера на обезценката се намалява стойността на инвестицията и размера на преоценъчния резерв.

Финансовите активи, държани от Групата до настъпване на падеж се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на консолидирания годишен финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за притежавани от Групата ценни книжа, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на ценните книжа е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на ценните книжа. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.4. Финансови активи (продължение)

Обезценки за несъбираемост (продължение)

Кредитите и авансите, възникнали първоначално в Групата с фиксиран падеж, се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на консолидирания годишен финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за предоставени от Групата кредити, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, ако това е необходимо. Ръководството определя очакваните бъдещи парични потоци след преглед на индивидуалните кредитополучатели, кредитните експозиции и други, оказващи влияние фактори. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на кредитите е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на кредитите. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината. Несъбираемите кредити и аванси, които не могат да бъдат възстановени и са напълно обезценени се отписват и се нетират от акумулираната обезценка за несъбираемост. Тези кредити се отписват след приключване на всички необходими правни процедури и след като сумата на загубата е окончателно определена.

Групата е възприела методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити, базирана на МСФО. Групата класифицира кредитите в две групи. Извън групата на обслужваните кредити и кредитите с несъществен размер от групата необслужвани, и при условие, че Групата не разполага с очакваните бъдещи парични потоци или предоставените такива от длъжника не са надеждни в достатъчна степен, се прилагат проценти, с които се намаляват договорните парични потоци с цел определяне на очакваните парични потоци, които след това се дисконтират с ефективния лихвен процент, както е посочено по-горе. За целите на определяне на провизиите за обезценка на кредити се признават ликвидни обезпечения, като стойността с която участват при формирането на провизиите се определя в зависимост от вида на обезпечението и неговото състояние.

Сумата на загубите, които не са конкретно идентифицирани, но на база предходен опит могат да бъдат очаквани за група от кредити с подобни рискови характеристики, също се начисляват като разход за провизии и намаляват отчетната стойност на кредитите. Загубите се оценяват на базата на исторически опит, кредитния рейтинг на клиентите и икономическата среда, в която са поставени кредитополучателите.

Сумата на загубите, определени за кредитите с несъществен размер от групата, необслужвани на база колективна оценка, също се начисляват като разход за провизии и намаляват отчетната стойност на кредитите.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.5. Вземания и задължения по споразумения за обратно изкупуване

Вземанията и задълженията по споразумения за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която е равна на справедливата стойност на пласираните/привлечените от Групата средства, обезпечени със стойността на ценните книжа. Дължимите лихви за предоставеното/полученото финансиране за срока на споразумението се осчетоводяват и признават като приходи/разходи за лихви в периода на възникването им.

Ценните книжа, заложен като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

Ценните книжа, получени, като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се записват в консолидирания отчет за финансово състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

3.2.6. Парични средства и парични еквиваленти

Парични средства и парични еквиваленти, за целите на съставяне на отчета за паричните потоци, включват паричните средства, салдата по сметките в Централните банки и ностро сметките, които представляват разплащателни сметки в други банки без ограничения при използването им, както и предоставени ресурси, кредити и аванси на други банки с падеж до 3 месеца.

3.2.7. Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване”, изисква в бележките към финансовите отчети да се оповести информация за справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка на основен (или най-изгоден) пазар при актуални към този момент пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Политиката на Групата е да оповестява информация за справедливата стойност на тези активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетната стойност. Справедливата стойност на паричните средства и паричните еквиваленти, депозитите и кредитите, предоставени от Групата, другите вземания, депозитите, заемите и другите краткосрочни задължения се доближава до балансовата стойност. Според ръководството, при съществуващите обстоятелства, отчетените възстановими стойности на финансовите активи и пасиви са най-достоверни и полезни за целите на консолидирания финансов отчет.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.7. Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

За признатите в отчета за финансово състояние активи и пасиви по справедлива стойност, Групата оповестява за всеки клас финансови инструменти нивото в йерархията на справедливите стойности, към което оценките на справедливата стойност са категоризирани в цялостния им обхват, всяко значимо прехвърляне между ниво 1 и ниво 2 от йерархията на справедливите стойности и причините за него, както и равнение от началните към крайните салда за оценките подлежащи на ниво 3.

Йерархия на справедлива стойност

Групата използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1: котиран (некоригиран) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2: други техники, за които цялата входяща информация, която има съществен ефект върху отчетената справедлива стойност, подлежи на наблюдение или пряко, или косвено;
- Ниво 3: техники, които използват входяща информация, която има съществен ефект върху отразената справедлива стойност, които не се базират на подлежащи на наблюдение пазарни данни.

3.2.8. Нетирание

Финансовите активи и пасиви се нетират, а нетната стойност се отчита в отчета за финансовото състояние, когато Групата има влязло в сила законно право да нетира признатите стойности, а сделките са предвидени да бъдат уредени на нетна основа.

3.2.9. Провизии за кредитни ангажименти

Размерът на провизии за гаранции, други задбалансови кредитни ангажименти и други задължения се признава за разход и пасив, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и когато е вероятно определен поток, включващ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.10. Деривати

Дериватите се отчитат по справедлива стойност и се признават в отчета за финансовото състояние като деривати за търгуване. Справедливата стойност на дериватите се основава на пазарната цена или сходни модели за оценка. Дериватите активи се представят като част от финансовите активи, държани за търгуване, а дериватите пасиви се представят като част от други задължения. Промяната в справедливата стойност на дериватите за търгуване се признава като част от нетния приход от търговски операции в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

3.2.11. Дълготрайни материални и нематериални активи

Дълготрайните материални и нематериални активи са придобити и притежавани от Групата разграничими нефинансови ресурси, които се използват за производство и/или продажба на услуги, за отдаване под наем, за административни или за други цели. Те се отчитат по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка. Амортизациите на дълготрайните материални и нематериални активи са изчислени по линейния метод, така че изхабяването им да отговаря на предвидения за тях срок на ползване. Годишните амортизационни норми са следните:

	Годишна амортизационна норма	Полезен живот в години
Сгради	4%	25
Стопански инвентар	15%	7
Транспортни средства	15%	7
Други активи	15%	7
Специфично оборудване, кабелни мрежи и охранителни системи	4%	25
Оборудване, включващо хардуер и софтуерни продукти	20%	5

Амортизации не се начисляват на земи, активи за препродажба, активи в процес на придобиване, активи в процес на ликвидация и напълно амортизираните активи до остатъчната им стойност.

Нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират. Групата провежда тест за обезценка на нематериалните активи с неограничен полезен живот ежегодно и при индикация, че нематериалният актив е обезценен, се извършва обезценка, резултатите от която се отразяват в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Ръководството на Групата е извършило към датата на изготвяне на годишния консолидиран финансов отчет проверка за обезценка на дълготрайните материални и нематериални активи с ограничен полезен срок на ползване. Не са установени условия за наличие на обезценка на тези активи, поради което те не са обезценявани

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.12. Отчитане на договори за оперативен лизинг

В случаите, когато Групата е лизингополучател по договор за оперативен лизинг, получените по договора активи не се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Банката. Извършените от страна на Банката плащания по договора се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

В случаите, когато Групата е лизингодател по договор за оперативен лизинг, активите, отдадени от Банката по договора, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Банката и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета от Банката по отношение на подобни активи, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”. Доходът от оперативния лизингов договор се признава от страна на Банката директно като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

3.2.13. Активи, придобити от обезпечения

Недвижими имоти и движими вещи, придобити от Групата като кредитор по отпуснати и необслужвани кредити се класифицират като активи, придобити от обезпечения и се отчитат първоначално по цена на придобиване. След първоначалното им признаване, тези активи се отчитат по по-ниската от текущата им балансова стойност или тяхната нетна реализируема стойност. Сумата на всяка обезценка на тези активи до нетната им реализируема стойност се признава като разход за периода на обезценката. За тези активи не се начислява амортизация.

3.2.14. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти са придобити и притежавани от Групата недвижими имоти (земя и сгради), които тя няма да използва в дейността си, и които Групата държи с цел получаване на доходи от наеми и/или за увеличаване на стойността на капитала. Инвестиционният имот се оценява първоначално по неговата цена на придобиване. Разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. Като своя счетоводна политика относно последващото им отчитане, Групата приема модела на цената на придобиване в съответствие с изискванията на МСС 16. В тази връзка те се отчитат по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка. Амортизации се начисляват на придобитите като инвестиционни имоти сгради, като се прилага линейният метод. Годишната им амортизационна норма е 4% (25 години). Не се начисляват амортизации на придобитите като инвестиционни имоти земи.

3.2.15. Данъчно облагане

Данък печалба е начислен въз основа на приходите за периода и включва текущ и отсрочен данък. Данъците са в съответствие съответно с българското, македонското и руското данъчно законодателство.

Текущият данък се изчислява на базата на облагаемата печалба, коригирана с някои непризнати за данъчни цели приходи и разходи на счетоводния финансов резултат, отчетен съгласно счетоводно законодателство, приложимо за банки в съответните държави, където Групата развива дейност.

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.15. Данъчно облагане (продължение)

Отсроченият данък се изчислява чрез прилагане на метода на балансовите пасиви. Отсроченият данък отразява нетния данъчен ефект на всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите за целите на финансовия отчет и стойностите, изчислени за данъчни цели. Отсрочените данъчни активи и задължения се изчисляват чрез използване на данъчни ставки, които се очаква да бъдат прилагани за облагаемия доход за годините, за които се очаква тези временни разлики да бъдат възстановени или уредени. Оценката на отсрочените данъчни активи и задължения отразява данъчните последствия, които ще възникнат от начина, по който Групата очаква, на датата на изготвяне на отчета за финансовото състояние, да възстанови или да уреди отчетната стойност на нейните активи и пасиви. Отсрочените данъчни активи и задължения се признават, независимо от това кога ще се прояви с обратна сила временната разлика.

Данъчният ефект, свързан със сделки или други събития, отчетени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, също се отчита в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и данъчният ефект, свързан със сделки и други събития, отчетени директно в собствения капитал, също се признава директно в собствения капитал.

Задълженията по отсрочени данъци се признават за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Активи по отсрочени данъци се признават за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, в която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Текущите и отсрочени данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба за периода, освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период директно в собствения капитал.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ) ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.16. Оперативни сегменти

Географско разпределение

Групата извършва дейност основно в следните четири държави: България, Русия, Република Македония и Кипър. В България, Русия и Република Македония Групата извършва дейности и реализира приходи както следва:

1. В България чрез ЦКБ АД и УД "ЦКБ Асетс Мениджмънт" ЕАД
2. В Русия чрез АО „ИК Банк“, Казан
3. В Република Македония чрез ЦКБ АД, Скопие

В Кипър Групата извършва дейности и реализира приходи чрез банков клон, част от структурата на Банката-майка Централна кооперативна банка АД, на принципа на свободата на предоставяне на услуги на територията на Европейското икономическо пространство.

Информация за приходите от лихви, приходите от такси и комисиони, нетекущите активи, различни от финансови инструменти, активи по отсрочени данъци, преди консолидационни елиминации, е представена, както следва:

	Приходи от лихви и такси и комисионни		Имоти, машини и съоръжения и ДНМА		Инвестиционни имоти и активи, придобити от обезпечения	
	За годината, приключваща на	За годината, приключваща на	Към	Към	Към	Към
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
България	196,807	200,164	91,013	96,038	32,808	35,479
Русия	4,088	4,929	4,397	6,311	4	64
Р. Македония	15,172	14,587	21,330	21,641	-	598
Кипър	415	495	14	12	-	-
Общо	216,482	220,175	116,754	124,002	32,812	36,141

Оперативни сегменти

Групата дефинира следните оперативни сегменти:

1. Централна кооперативна банка АД;
2. Централна кооперативна банка АД, Скопие
3. АО „ИК Банк“, Казан
4. УД "ЦКБ Асетс Мениджмънт" ЕАД

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2. Основни елементи на счетоводната политика (продължение)

3.2.16. Оперативни сегменти (продължение)

Групата определя оперативните си сегменти като такива:

- които предприемат бизнес дейности, от които Групата получава приходи и понася разходи;
- чиито оперативни резултати се преглеждат редовно от Ръководството на Групата и на база, на които се оценяват резултатите от дейността на сегментите;
- чиито оперативни резултати се преглеждат при взимането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределяни към сегментите
- за които е налице отделна финансова информация.

Ключовите индикатори, които Групата следи са следните:

1. Приходи от лихви;
2. Приходи от такси и комисионни;
3. Печалба/загуба от преоценка;
4. Разходи за обезценка;
5. Разходи за лихви;
6. Административни разходи;
7. Оперативна печалба / (загуба);
8. Печалба / (загуба) преди данъчно облагане;
9. Данъци;
10. Нетна печалба / (загуба) за годината.

За годината приключваща на 31.12.2017	"Централна Кооперативна Банка" АД, София	"Централна Кооперативна Банка" АД, Скопие	АО "ИК Банк", Казан	УД "ЦКБ Асете Мениджмънт " ЕАД	Общо
Приходи от лихви	144,824	11,219	2,690	21	158,754
Приходи от такси и комисионни	52,377	3,953	1,398	-	57,728
Печалба/загуба от преоценка	9,812	(20)	54	20	9,866
Разходи за обезценка	(30,727)	(833)	-	-	(31,560)
Разходи за лихви	(25,976)	(3,664)	(1,093)	-	(30,733)
Административни разходи	(46,563)	(1,265)	(1,411)	(73)	(49,312)
Оперативна печалба	189,178	11,319	6,262	1,502	208,261
Печалба преди данъци	38,521	126	201	1,223	40,071
Данъци	(1,707)	(10)	(181)	(122)	(2,020)
Нетна печалба за годината	36,814	116	20	1,101	38,051

3. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Приблизителни оценки, предположения и области на несигурност

Изготвянето на консолидирани финансови отчети изисква ръководството да прави оценки и разумни предположения, които влияят върху балансовите стойности на активите и пасивите, приходите и разходите за периода, и оповестяването на условните активи и задължения. Тези оценки и предположения се основават на наличната информация към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет и бъдещите действителни резултати е възможно да се различават от тези оценки.

Най-значимите области на несигурност, за които се изискват оценки и предположения при прилагането на счетоводните политики на Групата, са следните:

- Справедлива стойност на финансовите инструменти;
- Провизии за загуби от обезценка на кредити;
- Полезен живот на амортизируемите активи;
- Обезценка на финансови активи на разположение за продажба и финансови активи държани до падеж.

През последните няколко години в резултат на глобалната икономическа криза, засегнала различните индустрии и отрасли в местната икономика е отбелязан спад в нивото на икономическо развитие, което поражда несигурност и риск за тяхното развитие в обозримо бъдеще. Спадът в нивата на развитие на икономиката води до увеличение на рисковете на икономическата среда в страните, в които Групата оперира. В следствие на това размерът на загубите от обезценка по кредити и аванси, финансови активи на разположение за продажби, други финансови инструменти, а също така и стойностите на другите счетоводни приблизителни оценки, в последващи отчетни периоди биха могли да се отличават от определените и отчетени в настоящия консолидиран финансов отчет. Възвръщаемостта от кредитите и адекватността на признатите загуби от обезценка, както и поддържането на ликвидността на Групата са в зависимост от финансовото състояние на кредитополучателите и възможността им да погасяват задълженията си на договорените падежни дати в последващи отчетни периоди. Ръководството на Групата прилага необходимите процедури за управление на тези рискове, както е оповестено в бележка 35.

3.4. Управление на капитала

Групата определя своя капацитет за поемане на риск като сумата на финансовите ресурси, които са на разположение за покриване на загуби, които биха били породени от рисковия профил на Групата. Финансовите ресурси са класифицирани в нива на рисков капитал според тяхната способност да покриват загуби, способност да отсрочват плащания, и според тяхната стабилност.

Групата изчислява, следи и обявява рисковия си капитал за всички главни рискови категории – кредитен, пазарен и операционен риск. При управлението на рисковия си капитал, Групата следва регулаторно-определените указания, както и своите собствени цели. За 2017 и 2016 Групата е спазила регулативните изисквания за минимална капиталова адекватност, като поддържаните от Групата нива на капиталова адекватност надвишават регулативните изисквания.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

4. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ САЛДА В ЦЕНТРАЛНИ БАНКИ

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Парични средства в брой:		
В български лева	157,655	158,477
В чуждестранна валута	78,828	69,777
Парични средства на път:		
В български лева	1,862	1,173
В чуждестранна валута	220	18
Парични салда в Централните банки:		
Текуща сметка в български лева в БНБ	1,564,600	1,077,200
Текуща сметка в чуждестранна валута в БНБ	77	2
Текуща сметка в чуждестранна валута в НБРМ	8,881	23,305
Срочен депозит в НБРМ	1,887	-
Текуща сметка в чуждестранна валута в ЦБРФ	1,788	15,949
Депозит на виждане в ЦБРФ	15,226	-
Минимални задължителни резерви в чуждестранна валута в		
Централни банки	7,769	7,845
Резервен обезпечителен фонд RINGS в БНБ	1,211	2,014
ОБЩО ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ САЛДА В ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ	1,840,004	1,355,760

Текущите сметки в Централните банки се използват за пряко участие на паричния пазар и на пазара на държавни ценни книжа, както и за целите на банковия сетълмент в съответната страна.

Търговските банки в България са задължени да поддържат минимален резерв при БНБ. Задължителният минимален резерв, който е безлихвен, се определя като процент от привлечените средства в лева и в чуждестранна валута, периодично определян от БНБ. Тези резерви се регулират на месечна база, като недостигът по тях води до начисляването на наказателни лихви. Централната банка не налага ограничения върху използването на минималните резерви като дневни отклонения в рамките на едномесечния период за регулиране са допустими.

В съответствие с разпоредбите на БНБ, Банката-майка заделя резервен обезпечителен фонд за гарантиране плащанията през системата за брутен сетълмент в реално време RINGS.

Минималните задължителни резерви в чуждестранна валута в Централни банки се състоят от предоставени средства от страна на "ЦКБ АД", Скопие и АО „ИК Банк“, Казан в НБРМ и ЦБРФ.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. ПРЕДОСТАВЕНИ РЕСУРСИ И АВАНСИ НА БАНКИ, НЕТНО

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Срочни депозити в местни банки		
В български лева	8,000	17,000
В чуждестранна валута	27,727	94,962
Срочни депозити в чуждестранни банки в чуждестранна валута	197,731	101,641
Ностро сметки в местни банки		
В български лева	152	13
В чуждестранна валута	5	6
Ностро сметки в чужди банки в чуждестранна валута	62,105	46,968
Обезценка за несъбираемост	(3,718)	(4,234)
ОБЩО ПРЕДОСТАВЕНИ РЕСУРСИ И АВАНСИ НА БАНКИ	292,002	256,356

6. ВЗЕМАНИЯ ПО СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА ОБРАТНО ИЗКУПУВАНЕ НА ЦЕННИ КНИЖА

Към 31 декември 2017 Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на обща стойност 196,910 хил. лв., в това число вземанията по лихви. Част от тях в размер на 54,933 хил. лв. са обезпечени със залог на български държавни ценни книжа на приблизително същата стойност. Останалата част в размер на 141,977 хил. лв. са обезпечени със залог на корпоративни ценни книжа, чиято стойност е по-голяма от стойността на предоставения ресурс. Падежът на тези споразумения е между януари и юни 2018.

Към 31 декември 2016 споразуменията с клауза за обратно изкупуване са на обща стойност 199,258 хил. лв., в това число вземанията по лихви.

7. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ТЪРГУВАНЕ

Финансовите активи, държани за търгуване се състоят от търгуеми ценни книжа, включващи размера на начислените лихви, на базата на техния оригинален матуритет, както и деривати, държани за търгуване, както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Дългосрочни български държавни облигации	345	1,731
Чуждестранни държавни облигации	940	922
Български корпоративни ценни книжа	79,808	112,693
Деривати, държани за търгуване	1,025	21
Чуждестранни корпоративни ценни книжа	203	206
ОБЩО ЦЕННИ КНИЖА ЗА ТЪРГУВАНЕ	82,321	115,573

7. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ТЪРГУВАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Дългосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2017 и 2016 дългосрочните облигации, съответно в размер на 345 хил. лв. и 1,731 хил. лв., са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа, емитирани от българското правителство.

Чуждестранни държавни облигации

Към 31 декември 2017 и 2016 чуждестранните държавни облигации са в размер на 940 хил.лв. и 922 хил. лв. и са на страна извън Европейския съюз.

Български корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2017 Групата притежава корпоративни ценни книжа на нефинансови и финансови предприятия на стойност 79,808 хил. лв., като част от тях в размер на 56,031 хил. лв. представляват част от капитала на български публични търговски дружества, които се търгуват на Българска фондова борса и са представени в отчета по справедлива стойност.

Към 31 декември 2017 Групата притежава дялове в договорни фондове на обща стойност 11,661 хил. лв.

Към 31 декември 2017 Групата притежава облигации на две търговски дружества на стойност 12,116 хил. лв.

Към 31 декември 2016 Групата притежава корпоративни ценни книжа на нефинансови и финансови предприятия на стойност 112,693 хил. лв., като част от тях в размер на 88,381 хил. лв. представляват част от капитала на български публични търговски дружества, които се търгуват на Българска фондова борса и са представени в отчета по справедлива стойност.

Към 31 декември 2016 Групата притежава дялове в договорни фондове на обща стойност 11,253 хил. лв.

Към 31 декември 2016 Групата притежава облигации на две търговски дружества на стойност 13,059 хил. лв.

Чуждестранни корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2017 и 2016 чуждестранните корпоративни ценни книжа представляват облигации в търговско дружество.

Деривати, държани за търгуване

Към 31 декември 2017 и 2016 дериватите държани за търгуване съответно в размер на 1,025 хил. лв. и 21 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

Български ценни книжа, заложи като обезпечение

Към 31 декември 2017 и 2016 няма заложи като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки държавни облигации, емитирани от българското правителство.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

8. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ, НЕТНО

(а) Анализ по видове клиенти

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Граждани:		
В български лева	656,450	458,581
В чуждестранна валута	191,374	177,889
Предприятия:		
В български лева	815,324	824,700
В чуждестранна валута	860,701	964,230
	<u>2,523,849</u>	<u>2,425,400</u>
Обезценка за несъбираемост	<u>(119,348)</u>	<u>(92,431)</u>
ОБЩО ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ, НЕТНО	<u><u>2,404,501</u></u>	<u><u>2,332,969</u></u>

Предоставени кредити и аванси на клиенти към 31 декември 2017 включват депозити при международни финансови институции по маржин сделки с деривати в размер на 14,514 хил. лв. (2016: 243 хил. лв.), включително резултат от сделки.

(б) Анализ по икономически отрасли

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Селско и горско стопанство	60,673	67,335
Промишленост	86,697	78,843
Строителство	258,516	300,897
Търговия и финанси	1,022,972	1,086,009
Транспорт и комуникации	133,263	145,109
Граждани	847,824	636,470
Други	113,904	110,737
	<u>2,523,849</u>	<u>2,425,400</u>
Обезценка за несъбираемост	<u>(119,348)</u>	<u>(92,431)</u>
ОБЩО ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ, НЕТНО	<u><u>2,404,501</u></u>	<u><u>2,332,969</u></u>

(в) Лихвени проценти

Основната част от предоставените кредити и аванси на клиенти са предоставени от ЦКБ АД, София и се олихвяват с променлив лихвен процент. Според условията по тези кредити, лихвеният процент се изчислява въз основа на базисен лихвен процент на Банката-майка или друг лихвен индекс /SOFIBOR, EURIBOR, LIBOR/ плюс надбавка. Надбавката по редовните кредити е в границите от 2% до 6%, в зависимост от кредитния риск, отнасящ се за съответния кредитополучател, а по просрочените кредити се начислява допълнителна надбавка над договорения лихвен процент.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

9. ДРУГИ АКТИВИ

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Отсрочени данъчни активи	314	277
Текущи данъчни активи	239	234
Разходи за бъдещи периоди	2,346	2,424
Учредени вещни права на ползване на сгради	33,026	39,508
Активи, придобити от обезпечения	16,293	11,440
Други активи	8,995	11,504
Общо преди обезценка	61,213	65,387
Обезценка	(130)	(119)
ОБЩО ДРУГИ АКТИВИ	61,083	65,268

Разходите за бъдещи периоди представляват основно предплатени суми за реклама, наеми и застраховки.

Учредените вещни права за ползване на сгради са получени от Банката-майка, както следва:

- през месец декември 2008 от две български търговски дружества. Правата се отнасят за две масивни административни сгради, намиращи се в идеалния център на гр. София, които ще се използват за нуждите на Централното управление на Банката-майка. Правото на ползване върху едната сграда е учредено за срок от 98 месеца за сумата от 5,372 хил. евро. Правото на ползване върху другата сграда е учредено за срок от 149 месеца за сумата от 15,598 хил. евро.
- през месец юни 2010 от едно българско търговско дружество. Правата се отнасят за четиринадесет масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи градове на територията на страната, които ще се използват за клонове на Банката-майка. Правата на ползване върху сградите са учредени за срокове в рамките между 115 и 120 месеца за сума в общ размер на 20,327 хил. лв.
- през месец декември 2010 е удължен срокът на правото на ползване върху една от административните сгради, намираща се в идеалния център на град София. Срокът е удължен с три месеца за сума в размер на 292 хил. евро.
- през месец юни 2011 от едно българско търговско дружество. Правата се отнасят за единадесет масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи градове на територията на страната, които ще се използват за клонове на Банката-майка. Правата на ползване върху сградите са учредени за срок от 132 месеца за сума в общ размер на 12,797 хил. лв.
- в периода юли – декември 2014 от две български търговски дружества. Правата се отнасят за тринадесет масивни административни сгради, намиращи се в различни градове на територията на страната, които ще се използват за клонове и офиси на Банката-майка. Правата на ползване върху сградите са учредени за срокове в рамките между 115 и 137 месеца за сума в общ размер на 11,937 хил. лв.
- през месец декември 2016 от едно българско търговско дружество. Правата се отнасят за самостоятелно обособени обекти /офиси/ в масивна административна сграда в гр. София, които ще се използват за осъществяване на банкова дейност. Правата на ползване върху самостоятелно обособените обекти /офиси/ са учредени за срок от 180 месеца за сума в размер на 2,100 хил. евро.

В балансовата стойност на учредените вещни права са отразени и направените разходи за данъци и такси във връзка с учредяването им. Балансовата стойност за всяко едно право на ползване се амортизира на равни части за съответния период на ползването на сградите.

10. ФИНАНСОВИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА

Финансовите активи на разположение за продажба се състоят от капиталови и дългови ценни книжа, включващи размера на начислените лихви, на базата на техния оригинален матуритет, както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Средносрочни български държавни облигации	11,816	72,612
Дългосрочни български държавни облигации	289,688	355,278
Чуждестранни държавни облигации	165,111	109,922
Капиталови инвестиции във финансови институции	764	764
Капиталови инвестиции в нефинансови институции	79,846	78,445
Български корпоративни ценни книжа	36,258	42,589
Чуждестранни корпоративни ценни книжа	8,425	5,371
Облигации в ЦБРФ	5,696	-
Общо преди обезценка	597,604	664,981
Обезценка	(1,830)	(30)
ОБЩО ФИНАНСОВИ АКТИВИ, НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА	595,774	664,951

Български държавни облигации, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 държавни облигации, емитирани от българското правителство в размер съответно на 235,668 хил. лв. и 139,061 хил.лв. са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

Чуждестранни държавни облигации

Към 31 декември 2017 чуждестранните държавни облигации представляват облигации, емитирани от страни от Европейския съюз

Капиталови инвестиции във финансови институции

Към 31 декември 2017 капиталовите инвестиции във финансови институции представляват акции в търговски банки.

Капиталови инвестиции в нефинансови институции

Към 31 декември 2017 капиталовите инвестиции в нефинансови институции представляват акции в търговски дружества и дялове в договорни фондове.

Към 31 декември 2017 г. стойността на капиталови инвестиции в нефинансови институции, които са оценени по справедлива стойност е в размер на 76,451 хил. лв. Останалата част от инвестициите в нефинансови институции се оценяват по цена на придобиване и към датата на настоящия финансов отчет са в размер на 3,395 хил. лв.

Български корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2017 българските корпоративни ценни книжа за продажба представляват облигации. Нито една от тези инвестиции не е в дъщерно дружество или асоциирано предприятие.

Чуждестранни корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2017 чуждестранните корпоративни ценни книжа за продажба представляват облигации в търговски дружества.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

11. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ДО ПАДЕЖ

Към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 финансовите активи, държани до падеж се състоят от облигации, издадени от македонското правителство и македонската централна банка, включващи размера на начислените лихви и сконто/премия, на базата на техния оригинален матуритет, както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Краткосрочни облигации на НБРМ	17,796	14,553
Краткосрочни държавни облигации емитирани от правителството на Република Македония	16,214	15,635
ОБЩО ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ДО ПАДЕЖ	34,010	30,188

12. ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на ДА	Други дълготрайни активи	Общо
1 януари 2016	95,438	39,076	7,735	33,092	3,156	48,334	226,831
Придобити	9,158	3,061	1,235	1,078	5,083	368	19,983
Излезли	(33)	(20)	(762)	(309)	(3,671)	(2)	(4,797)
Курсови разлики	1,175	83	56	421	2	37	1,774
31 декември 2016	105,738	42,200	8,264	34,282	4,570	48,737	243,791
Придобити	311	1,767	669	1,131	4,729	725	9,332
Излезли	(2,347)	(50)	(370)	(199)	(4,864)	(63)	(7,893)
Курсови разлики	(470)	(34)	(21)	(170)	-	90	(605)
31 декември 2017	103,232	43,883	8,542	35,044	4,435	49,489	244,625
Амортизация							
1 януари 2016	4,820	27,911	4,469	23,351	-	27,354	87,905
Начислена за периода, нетно	3,181	3,141	729	2,300	-	1,420	10,771
Амортизация на излезлите	(2)	(20)	(753)	(300)	-	(3)	(1,078)
Курсови разлики	228	62	42	181	-	40	553
31 декември 2016	8,227	31,094	4,487	25,532	-	28,811	98,151
Начислени за периода, нетно	3,589	3,254	843	1,958	-	974	10,618
Амортизация на излезлите	(358)	(50)	(283)	(121)	-	(63)	(875)
Курсови разлики	(97)	(28)	(14)	(75)	-	77	(137)
31 декември 2017	11,361	34,270	5,033	27,294	-	29,799	107,757
Натрупана обезценка към 1 януари 2016	-	-	-	-	-	4,401	4,401
Натрупана обезценка към 31 декември 2016	-	-	-	-	-	5,252	5,252
Натрупана обезценка към 31 декември 2017	-	-	-	-	-	5,252	5,252
Нетна балансова стойност							
31 декември 2016	97,511	11,106	3,777	8,750	4,570	14,674	140,388
31 декември 2017	91,871	9,613	3,509	7,750	4,435	14,438	131,616

В разходите за придобиване на дълготрайни активи са включени извършени от Групата ремонтни работи за преустройство на наети помещения в банкови офиси, които не са приключили към датата на изготвяне на консолидирания отчет за финансовото състояние.

12. ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Другите дълготрайни активи включват нематериални активи, придобити в бизнес комбинация през 2008 и 2010, под формата на взаимоотношения с клиенти и лиценз. Към 31 декември 2016 Банката-майка е направила преглед за обезценка на тези активи и е установила индикации за обезценка, в резултат на което стойността им е намалена с 117 хил. лв. до 7,092 хил. лв. Резултатът от извършената обезценка е отразен в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Към 31 декември 2017 Банката-майка е направила преглед за обезценка на тези активи и не е установила индикация за обезценка.

През 2011 допълнително в тази група са включени нематериални активи, придобити в бизнес комбинация през 2011, под формата на връзки с клиенти и инвеститори и лиценз на обща стойност 542 хил. лв. Към 31 декември 2017 и 2016 Банката-майка е направила преглед за обезценка на тези активи и не е установила индикация за обезценка.

През 2012 допълнително в тази група са включени нематериални активи, придобити в бизнес комбинация през 2012, под формата на връзки с клиенти и лиценз на обща стойност 3,462 хил. лв. Към 31 декември 2016 Банката-майка е направила преглед за обезценка на тези активи и е установила индикации за обезценка, в резултат на което стойността им е намалена с 734 хил. лв. до 1,756 хил. лв. Резултатът от извършената обезценка е отразен в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Към 31 декември 2017 Банката-майка е направила преглед за обезценка на тези активи и не е установила индикация за обезценка.

13. ЛИЗИНГ

13.1 Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по договори за оперативен лизинг, които Групата е сключила като лизингополучател за наемане на недвижими имоти, автомобили и други дълготрайни материални активи, са представени както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Към 31 декември 2017	12,583	25,749	7,478	45,810
Към 31 декември 2016	12,724	18,713	4,422	35,859

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 14,829 хил. лв. (2016 г.: 15,236 хил. лв.).

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

13. ЛИЗИНГ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

13.2 Оперативен лизинг като лизингодател

Бъдещите минимални плащания по договори за оперативен лизинг, които Банката е сключила като лизингодател за отдаване под наем на недвижими имоти и други дълготрайни материални активи, са представени както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			Общо
	До 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	
Към 31 декември 2017	1,103	2,039	974	4,116
Към 31 декември 2016	1,038	2,506	1,059	4,603

Лизинговите плащания, признати като приход за периода, възлизат на 1,331 хил. лв. (2016 г.: 1,252 хил. лв.).

14. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	Земя	Сгради	Общо
1 януари 2016	-	-	-
Придобити	159	13,767	13,926
Излезли	-	-	-
31 декември 2016	159	13,767	13,926
Придобити	-	-	-
Излезли	-	-	-
31 декември 2017	159	13,767	13,926
Амортизация			
1 януари 2016	-	-	-
Начислена за периода, нетно	-	413	413
Амортизация на излезлите	-	-	-
31 декември 2016	-	413	413
Начислена за периода, нетно	-	550	550
Амортизация на излезлите	-	-	-
31 декември 2017	-	963	963
Нетна балансова стойност			
31 декември 2016	159	13,354	13,513
31 декември 2017	159	12,804	12,963

14. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Инвестиционните имоти на Групата към 31 декември 2017 се състоят от земя и търговски сгради.

Справедлива стойност на инвестиционните имоти

Справедливата стойност на инвестиционните имоти към 31 декември 2017 е в размер на 14,795 хил.лв и е определена от лицензирани външни оценители, притежаващи съответните признати професионални квалификации и опит в оценяването на имоти от подобни категория и местоположение като тези на инвестиционните имоти на Групата.

15. РЕПУТАЦИЯ

През февруари 2008 ЦКБ АД, София придобива 62.57% от капитала на „Силекс банка” АД, гр. Скопие, Република Македония. След това придобиване Банката-майка притежава общо 75.51% от капитала на “Силекс банка” АД, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество. Стойността на придобиване в размер на 27,075 хил. лв. е платена изцяло с парични средства. Придобитите нетни активи са в размер на 18,741 хил. лв. В резултат на придобиването е призната репутация в размер на 8,316 хил. лв.

През септември 2008 е увеличен капитала на дъщерното предприятие, като след увеличението Банката-майка притежава общо 82.57% от капитала на “Силекс банка” АД.

През октомври 2008 наименованието на дъщерното дружество се променя на „Централна кооперативна банка АД Скопие”.

Към 31 декември 2014 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и е установила индикации за обезценка, в резултат на което стойността на репутацията е намалена с 642 хил. лв. до 4,184 хил. лв. Резултатът от извършената обезценка е отразен в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Към 31 декември 2016 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и не е установила индикация за обезценка.

Към 31 декември 2017 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и не е установила индикация за обезценка.

През декември 2011 Банката-майка придобива 500,000 броя безналични, обикновени, поименни акции с право на глас с номинална стойност от 1 лев всяка, представляващи 100% от капитала на Управляващо дружество “ЦКБ Асетс Мениджмънт” ЕАД, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество.

Стойността на придобиване в размер на 3,200 хил. лв. е платена изцяло с парични средства. Справедливата стойност на придобитите нетни активи е в размер на 1,754 хил. лв. В резултат на придобиването е призната репутация в размер на 1,446 хил. лв.

15. РЕПУТАЦИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31 декември 2016 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и не е установила индикация за обезценка.

Към 31 декември 2017 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и не е установила индикация за обезценка.

През май 2012 Банката-майка придобива 15,000,000 броя обикновени акции с право на глас с номинална стойност 10 рубли всяка от увеличението на капитала на ЗАО АКБ "ТатИнвестБанк", гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, с което получава контролно участие в капитала на дъщерното дружество. Преди придобиването Банката-майка притежава 1,422,630 броя обикновени акции с право на глас от капитала на дъщерното дружество.

Стойността на придобиване в размер на 10,681 хил. лв. е платена изцяло с парични средства. Справедливата стойност на придобитите нетни активи е в размер на 10,175 хил. лв. В резултат на придобиването е призната репутация в размер на 506 хил. лв.

Към 31 декември 2014 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и е установила индикации за обезценка, в резултат на което стойността на репутацията е намалена със 170 хил. лв. до 75 хил. лв. Резултатът от извършената обезценка е отразен в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Към 31 декември 2016 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и не е установила индикация за обезценка.

Към 31 декември 2017 Банката-майка е извършила преглед на репутацията придобита в бизнес комбинацията и е установила индикация за обезценка, в резултат на което стойността на репутацията е намалена с 8 хил.лв. до нулева стойност.

16. НЕТЕКУЩИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Като нетекущи активи, държани за продажба са представени недвижими имоти и движими вещи, придобити от Групата като кредитор по отпуснати и необслужвани кредити. Тези активи няма да бъдат използвани от Групата в дейността ѝ, поради което са предприети действия за тяхната продажба през 2018. През 2017 е начислена обезценка на тези активи в размер на 598 хил. лв.

Движението на нетекущите активи, държани за продажба, през годината е както следва:

	ХИЛ. ЛВ.
Салдо на 01.01.2016	3,624
Придобити	19,257
Излезли	(3,797)
Рекласифицирани	(11,440)
Обезценка	(229)
Салдо на 31.12.2016	7,415
Придобити	436
Отписани	(2,404)
Рекласифицирани	(4,849)
Обезценка	(598)
Салдо на 31.12.2017	-

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

16. НЕТЕКУЩИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Активи в размер на 11,440 хил. лв., които към 31.12.2016 не отговарят на критериите за класифициране като държани за продажба, са прехвърлени в позиция „Други активи“ и отчетени съобразно изискванията на МСС 2 Материални запаси (виж бел. 9).

Активи в размер на 4,849 хил. лв., които към 31.12.2017 не отговарят на критериите за класифициране като държани за продажба, са прехвърлени през 2017 в позиция „Други активи“ и отчетени съобразно изискванията на МСС 2 Материални запаси (виж бел. 9).

17.1 ДЕПОЗИТИ ОТ БАНКИ

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Безсрочни депозити от местни банки:		
- в български лева	756	486
- в чуждестранна валута	3,847	7,837
Срочни депозити на местни банки в чуждестранна валута	2,405	-
Срочни депозити от чуждестранни банки в чуждестранна валута	-	52
ОБЩО ДЕПОЗИТИ ОТ БАНКИ	7,008	8,375

17.2. ПОЛУЧЕНИ КРЕДИТИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БАНКИ

Към 31 декември 2017 и 2016 ЦКБ АД, Скопие е получила от Народната Банка на Република Македония и други местни банки в Република Македония кредити за рефинансиране на търговски дружества в общ размер съответно на 4,539 хил. лв. и 246 хил. лв., в т.ч. задължения по лихви.

18. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ

(а) Анализ по срочност и вид валута

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Безсрочни депозити		
В лева	1,108,168	869,609
В чуждестранна валута	234,169	231,760
	1,342,337	1,101,369
Срочни депозити		
В лева	1,261,163	1,214,932
В чуждестранна валута	1,047,239	1,007,522
	2,308,402	2,222,454
Спестовни влогове		
В лева	990,327	914,839
В чуждестранна валута	448,486	435,973
	1,438,813	1,350,812
Други депозити		
В лева	19,750	13,546
В чуждестранна валута	3,831	1,606
	23,581	15,152
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ	5,113,133	4,689,787

18. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

(б) Анализ по вид клиент и вид валута

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Депозити на граждани		
В български лева	2,312,471	2,152,129
В чуждестранна валута	1,463,881	1,398,485
	<u>3,776,352</u>	<u>3,550,614</u>
Депозити на предприятия		
В български лева	1,045,738	847,737
В чуждестранна валута	266,601	275,688
	<u>1,312,339</u>	<u>1,123,425</u>
Депозити на други институции		
В български лева	19,750	13,546
В чуждестранна валута	4,692	2,202
	<u>24,442</u>	<u>15,748</u>
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ДЕПОЗАНТИ	<u><u>5,113,133</u></u>	<u><u>4,689,787</u></u>

19. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

Към 31 декември 2017 и 2016 другите привлечени средства представляват:

- финансиране от Държавен фонд “Земеделие”, получено от Банката-майка в размер съответно на 39 хил. лв. за 2016 (вкл. начислени лихви) за отпускане на кредити на селскостопанския сектор. Към 31 декември 2017 финансирането е приключено.

- финансиране от Министерството на финансите на Република Македония получено от ЦКБ Скопие, в размер на 778 хил. лв. за 2017 и 2016 (вкл. начислени лихви) за отпускане на кредити на селскостопанския сектор и малки и средни предприятия. Кредитният риск по събираемостта на тези кредити се поема от ЦКБ Скопие.

20. ЕМИТИРАНИ ОБЛИГАЦИИ

През декември 2013 Банката-майка е издала чрез публично предлагане емисия конвертируеми облигации в размер на 36,000,000 евро, разпределени в 36,000 броя облигации с номинална стойност от 1,000 евро. Облигациите са подчинени, необезпечени, лихвоносни, свободнопрехвърляеми, безналични, конвертируеми в обикновени акции на Банката. Облигационният заем е сключен за срок от 7 години при 4.5% годишна лихва, като главницата по заема се заплаща еднократно на падежа на емисията – 10.12.2020. Лихвените плащания се извършват веднъж годишно с падежи, както следва: 10.12.2014, 10.12.2015, 10.12.2016, 10.12.2017, 10.12.2018, 10.12.2019 и 10.12.2020. Съгласно условията на емисията облигационерите нямат право на предсрочна изискуемост на лихви и главница по облигационния заем, включително при неизпълнение от страна на емитента, освен при наличие на определени условия към момента на плащането и след предварително разрешение на БНБ. Изменения и допълнения в условията по облигационната емисия могат да бъдат извършвани само при наличие на предварително писмено разрешение на БНБ. През месец декември 2016 настъпи второто лихвено плащане по облигационната емисия в размер на 1,620 хил. евро, която сума е изплатена на облигационерите. Стойността на задължението към 31 декември 2016 е в размер на 70,126 хил. лв., в т.ч. задължения за лихви и отразени разходи свързани с издаването на емисията.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

20. ЕМИТИРАНИ ОБЛИГАЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През месец декември 2016 след предварително разрешение на БНБ са извършени промени в условията на облигационната емисия, съобразно които:

- Датата на падеж на облигационната емисия се променя от 7 години след датата на Емисията на 10 години след датата на Емисията. Дата на падеж на облигационната емисия след промяната е 10.12.2023.

- Дължимата лихва по облигационната емисия се променя от 4.5% на 3.6% годишно, считано от 11.12.2016 (денят, следващ датата на падеж на предстоящото за 2016 лихвено плащане).

През месец декември 2017 настъпи поредното лихвено плащане по облигационната емисия в размер на 1,296 хил. евро, която сума е изплатена на облигационерите. Стойността на задължението към 31 декември 2017 е в размер на 70,235 хил. лв., в т.ч. задължения за лихви и отразени разходи свързани с издаването на емисията.

21. ПРОВИЗИИ ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Провизии по съдебни дела се признават, когато на база експертна правна оценка се установи, че е по-вероятно Групата да трябва да посрещне тези задължения в близко бъдеще. Към 31 декември 2017 и 31 декември 2016 Групата е извършила анализ на заведените срещу нея съдебни дела и е формирала провизии по тях в размер на 49 хил. лв. и 1,205 хил. лв.

	<u>ХИЛ. ЛВ.</u>
Салдо към 01.01.2016	-
Начислени провизии	1,205
Салдо към 31.12.2016	<u>1,205</u>
Използвани	(1,034)
Освободени	(122)
Салдо към 31.12.2017	<u><u>49</u></u>

22. ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<u>Към 31.12.2017</u>	<u>Към 31.12.2016</u>
Задължения към персонала по неизползван платен отпуск	2,546	1,670
Деривати държани за търгуване	3,396	209
Други задължения	7,623	9,440
Провизии	43	47
Задължения към персонала при пенсиониране	848	-
Приходи за бъдещи периоди	554	578
Отсрочени данъчни пасиви	473	431
Текущи данъчни пасиви	186	-
ОБЩО ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	<u><u>15,669</u></u>	<u><u>12,375</u></u>

Деривати, държани за търгуване

Към 31 декември 2017 и 2016 дериватите, държани за търгуване, в размер на 3,396 хил. лв. и 209 хил. лв. са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

22. ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Задължения към персонала при пенсиониране

Към 31 декември 2017 Групата е изчислила ефекта на бъдещите задължения за пенсии към персонала, като е формирала и отразила съответна провизия в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за определения ефект за 10 годишен период от време. Периода след 10-тата година има голяма отдалеченост във времето, поради което има наличие на значителна несигурност относно реализацията на допусканията свързани с бъдещи събития и обстоятелства, което поражда недостатъчна надеждност на определения ефект за този период. Финансовите допускания, използвани от Банката, се прилагат при прогнозирането на развитието на паричните потоци във времето и се отразяват върху размера на бъдещото задължение и определянето на неговата настояща стойност, чрез определяне на лихвените проценти за дисконтиране и увеличение на доходите. При определянето на пенсионните задължения банката е използвала дисконтов процент от 3.64% и увеличение на възнагражденията с 0.06% годишно. В процеса по определянето на пенсионните задължения Групата е използвала консултантски услуги, извършени от лицензиран актюер.

23.1 ЕМИТИРАН КАПИТАЛ

Към 31 декември 2017 и 2016 емитираният, поискан и изцяло внесен акционерен капитал на Банката - майка се състои от 113,154,291 броя обикновени акции с право на глас, с номинална стойност от 1 лев за всяка акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на Банката-майка.

Компанията-майка на Банката-майка, ЦКБ Груп ЕАД, е дъщерно дружество на Химимпорт АД, което е публично дружество и акциите му се търгуват на Българска фондова борса.

Основни акционери	2017		2016	
	Капитал	Процент	Капитал	Процент
ЦКБ Груп ЕАД	77,584	68.56	77,584	68.56
Химимпорт АД	7,475	6.61	7,524	6.65
ЗАД Армеец АД	3,851	3.40	3,851	3.40
Универсален пенсионен фонд				
Съгласие	4,854	4.29	4,829	4.27
Други	19,390	17.14	19,366	17.12
	<u>113,154</u>	<u>100</u>	<u>113,154</u>	<u>100</u>

23.2 РЕЗЕРВИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НЕРАЗПРЕДЕЛЕНА ПЕЧАЛБА

Резерви, включително неразпределена печалба към 31 декември 2017 включват неразпределена печалба в размер на 174,909 хил. лева и други резерви в размер на 7,059 хил. лева.

23.3 ПРЕОЦЕНЪЧЕН РЕЗЕРВ

Преоценъчният резерв е формиран от преоценка на финансови инструменти на разположение за продажба.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

24. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ И РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Приходи от лихви по видове източници:		
Кредити	139,576	143,696
Ценни книжа	14,581	16,916
Депозити в банки	4,321	3,543
ОБЩО ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	158,478	164,155
	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Разходи за лихви по видове източници:		
Депозити на клиенти	23,023	38,510
Депозити на банки	305	297
Отрицателна лихва върху свръх резерва при БНБ	4,311	2,153
Кредити	16	20
Емитирани облигации	2,535	3,130
Други	267	62
ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	30,457	44,172

25. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Приходи от такси и комисиони:		
Отпускане и погасяване на кредити	3,506	3,038
Обслужване задбалансови ангажименти	1,030	1,548
Обслужване на сметки	15,127	14,879
Банкови преводи в страната и чужбина	25,491	25,324
Други приходи	12,556	11,004
ОБЩО ПРИХОДИ ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ	57,710	55,793
	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Разходи за такси и комисиони:		
Обслужване на сметки	536	261
Банкови преводи в страната и чужбина	7,314	6,470
Сделки с ценни книжа	154	70
Освобождаване на ценни пратки	459	319
Други разходи	1,079	1,196
ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ И КОМИСИОНИ	9,542	8,316

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

26. НЕТНИ ПЕЧАЛБИ ОТ ОПЕРАЦИИ С ЦЕННИ КНИЖА

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Печалба от операции с ценни книжа, на разположение за продажба, нетно	14,598	13,882
Печалба от операции с ценни книжа, държани до падеж, нетно	-	496
Печалба от операции с ценни книжа, държани за търгуване, нетно	(2,696)	551
Печалба от преценка на ценни книжа, държани за търгуване, нетно	8,746	6,215
ОБЩО ПЕЧАЛБА ОТ ОПЕРАЦИИ С ЦЕННИ КНИЖА, НЕТНО	20,648	21,144

27. НЕТНИ ПЕЧАЛБИ ОТ ПРОМЯНА НА ВАЛУТНИ КУРСОВЕ

Нетната печалба от промяна на валутни курсове е в резултат на:

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Печалба от сделки, нетно	(109)	2,355
Печалба от преценка, нетно	1,121	3,868
ОБЩО ПЕЧАЛБА ОТ ПРОМЯНА НА ВАЛУТНИ КУРСОВЕ, НЕТНО	1,012	6,223

Печалба от сделки представлява нетната печалба, възникваща от покупко-продажба на чуждестранни валути. Печалбата от преценка представлява печалба от преценката в български лева на активите и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута.

28. ДРУГИ НЕТНИ ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Приходи от дивиденди	1,407	987
Приходи от цесионни договори	184	688
Печалба от продажба на дълготрайни материални активи, нетно	2,072	86
Приходи от продажба на нетекущи активи, държани за продажба	581	320
Други приходи от дейността	4,159	5,094
ОБЩО ДРУГИ НЕТНИ ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	8,403	7,175

Приходите от цесионни договори произтичат от прехвърлени от страна на Групата чрез договори за цесия парични вземания, произтичащи от договори за кредит и придобити вземания.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

29. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Заплати и други разходи за персонала	46,424	43,541
Административни и маркетингови разходи	49,121	49,863
Други разходи	23,496	23,354
Амортизация	11,169	11,197
Материали и ремонти	6,405	6,712
ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	136,615	134,667

В разходите за дейността са отразени и начислените за 2017 и 2016 суми за независим финансов одит на регистрирани одиторски дружества в размер на 942 хил. лв. за 2017, в т.ч. 782 хил. лв. за независим финансов одит и 160 хил. лв. за други услуги, и 699 хил. за 2016, в т.ч. 569 хил. лв. за независим финансов одит и 130 хил. лв. за други услуги.

30. НЕТНИ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКИ ЗА НЕСЪБИРАЕМОСТ

	Предоставени кредити на клиенти (виж бел.8)	Други активи	Общо
САЛДО КЪМ 1 ЯНУАРИ 2016	58,715	5,077	63,792
Начислени за периода	48,004	307	48,311
Освободени през периода	(13,478)	(162)	(13,640)
Отписани	(1,082)	(859)	(1,941)
Курсови разлики	272	20	292
САЛДО КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2016	92,431	4,383	96,814
Начислени за периода	42,371	1,941	44,312
Освободени през периода	(13,104)	(579)	(13,683)
Отписани	(2,318)	(61)	(2,379)
Курсови разлики	(32)	(6)	(38)
САЛДО КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2017	119,348	5,678	125,026

Към 31 декември 2017, обезценката за несъбираемост на други активи в размер на 5,678 хил. лв. се състои от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки в размер на 3,718 хил. лв. (виж бел. 5), обезценка на финансови активи на разположение за продажба в размер на 1,830 хил. лв. (виж бел. 10) и обезценка на други активи в размер на 130 хил. лв. (виж бел. 9).

Към 31 декември 2016, обезценката за несъбираемост на други активи в размер на 4,383 хил. лв. се състои от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки в размер на 4,234 хил. лв. (виж бел. 5), обезценка на финансови активи на разположение за продажба в размер на 30 хил. лв. (виж бел. 10) и обезценка на други активи в размер на 119 хил. лв. (виж бел. 9).

31. ДАНЪЦИ

Разходите за данъци са представени както следва:

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Разходи за текущи данъци	2,704	4,084
Приходи от отсрочени данъци, свързани с възникване и възстановяване на временни разлики	(684)	(47)
ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ДАНЪЦИ	2,020	4,037

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

31. ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Разходите за текущи данъци представляват сумата на платимия данък според българското, македонското и руското законодателство и законните данъчни ставки от 10% за 2017 и 2016 за България и Македония и 20% за 2017 и 2016 за Русия. Приходите или разходите за отсрочени данъци произлизат от промяната на преносната стойност на отсрочените данъчни активи и отсрочените данъчни пасиви. Отсрочените данъчни активи и пасиви към 31 декември 2017 и 2016 са изчислени на база данъчна ставка в размер на 10%, в сила за 2018 и 2017 за България и Македония и 20%, в сила за 2018 и 2017 за Русия.

Отсрочените данъчни активи са както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Отсрочени данъчни активи:		
Други задължения (неизползвани отпуски)	227	171
Дълготрайни материални и нематериални активи	2	(228)
Задължения при персонала за провизиране	85	-
Провизии за задължения	-	104
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	5
Финансови активи държани за продажба	-	6
Други активи	-	28
Неизползвани данъчни загуби	-	103
Други пасиви	-	42
ОТСРОЧЕН ДАНЪЧЕН АКТИВ	314	231

Отсрочените данъчни пасиви са както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Отсрочени данъчни пасиви:		
Сливане на дружества през 2010	209	209
Предоставени ресурси и аванси на банки	5	-
Предоставени кредити и аванси на клиенти	40	-
Други активи	(23)	-
Неизползвани данъчни загуби	(95)	-
Други пасиви	(18)	-
Дълготрайни материални и нематериални активи	187	-
Вливане на дружество през 2016	168	168
ОТСРОЧЕН ДАНЪЧЕН ПАСИВ	473	377

Връзката между разходите за данъци в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и счетоводната печалба е както следва:

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Печалба преди данъци	37,769	30,379
Данъци по приложими данъчни ставки: 10% за 2017 и 2016 за България и Македония и 20% за 2017 и 2016 за Русия	4,024	2,919
Данъчен ефект от необлагаеми приходи/неданъчно намалени разходи от сделки с акции на регулирана местна борса, дивиденди и др., нетно	(2,004)	1,118
РАЗХОДИ ЗА ДАНЪЦИ	2,020	4,037
ЕФЕКТИВНА ДАНЪЧНА СТАВКА	5.35%	13.29%

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

32. ДОХОД НА АКЦИЯ НА АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА-МАЙКА (В ЛЕВА)

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Нетна печалба след данъчно облагане (в хил. лв.)	35,921	26,364
Средно претеглен брой акции	<u>113,154,291</u>	<u>113,154,291</u>
ДОХОД НА АКЦИЯ НА АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА-МАЙКА (В ЛЕВА)	<u><u>0.32</u></u>	<u><u>0.24</u></u>

Основният доход на акция е определен като нетната печалба за периода, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции на акционерите на Банката-майка, разделена на средно претегления брой на обикновените акции в обръщение, за годината, приключваща, съответно на 31 декември 2017 и 2016.

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Коригирана нетна печалба след данъчно облагане (в хил. лв.)	38,456	29,415
Средно претеглен брой акции	<u>135,020,713</u>	<u>135,020,713</u>
ДОХОД НА АКЦИЯ С НАМАЛЕНА СТОЙНОСТ (В ЛЕВА)	<u><u>0.29</u></u>	<u><u>0.22</u></u>

Коригираната нетна печалба за нуждите на определянето на дохода на акция с намалена стойност е изчислена чрез коригиране на нетната печалба за периода с разходите за лихви по емитирана облигационна емисия.

33. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Общата сума на условните задължения в края на годината са както следва:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Банкови гаранции		
В български лева	38,096	41,058
В чуждестранна валута	24,170	23,751
Неотменими ангажименти	118,176	127,670
Други условни задължения	-	134
ОБЩО УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	<u><u>180,442</u></u>	<u><u>192,613</u></u>

Към 31 декември 2017 и 2016 Групата има сключени договори за отпускане на кредити на клиенти за общата сума съответно от 118,176 хил. лв. и 127,670 хил. лв. Бъдещото усвояване на тази сума зависи от това дали кредитополучателите отговарят на определени критерии, включително дали не е регистрирано просрочие по предишни траншове на кредитите, предоставяне на обезпечение с определено качество и ликвидност и други.

34. АНАЛИЗ НА ПРОМЕНИТЕ В ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Годината, приключваща на 31.12.2017	Годината, приключваща на 31.12.2016
Парични средства	238,565	229,444
Парични средства в Централните Банки	1,601,167	1,126,316
Предоставени ресурси и аванси на банки с падеж до 3 месеца	283,839	240,136
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	2,123,571	1,595,896

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Рискът в дейността на Групата, свързан с финансови инструменти е възможността фактическите постъпления от притежаваните финансови инструменти да не съответстват на очакваните. Спецификата на банковата дейност извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност, диверсификация на портфейла. Основната цел при управлението на риска е по изчерпателен и категоричен начин да представя и анализира видовете риск, на които е изложена Групата.

Системата за управление на риска изпълнява превантивни функции за предотвратяване на загуби и контролиране размера на допуснатите такива и включва:

- политика за управление на риска;
- правила, методи и процедури за оценка и управление на рисковете;
- организационна структура за управление на рисковете;
- параметри и лимити за извършване на сделки и операции;
- процедури за отчитане, оценка, информиране и последващ контрол на рисковете.

Основните принципи, залегнали в политиката на Групата по управлението на риска са:

- принципът на разделяне на отговорностите между тези, които поемат риска и тези, които го управляват;
- принципът на “предпазливост”, който предполага отчитането на едновременната проява на най-неблагоприятния случай за всеки от рисковопреетеглените активи;
- принципът за управление на риска при източника.

Организационната структура за управление на риска е централизирана, и е структурирана според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск на Групата в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Специализирани колективни органи - утвърждават рамките и параметрите на дейността на Групата по управление на риска;
- Изпълнителни директори - осъществяват общия контрол и ръководят процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата от Групата стратегия за управление на риска;
- Ръководители на структурни звена на Групата – прилагат възприетата политика по управление на риска при организиране на дейността на съответните организационни единици.

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Притежаваните от Групата експозиции в дериватни финансови инструменти, са представени по справедлива стойност сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар. Тези сделки, търгувани от страна на Групата за собствена сметка, не са със съществен размер и Групата не е изложена на съществени рискове произтичащи от тези инструменти.

Естеството и същността на рисковете, на които са изложени финансовите инструменти, притежавани от Групата са следните:

Кредитен риск

Паричните средства и паричните салда в Централните банки в размер на 1,840,004 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата, поради тяхното естество и възможността на Групата да разполага с тях.

Предоставените ресурси и аванси на банки с отчетна стойност 295,720 хил. лв. представляват преди всичко депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. Тези финансови активи носят кредитен риск, чиято максимална изложеност според политиката на Групата в процентно изражение може да бъде 20%, 50% и 100%, като процентното изражение се определя в зависимост от качествена характеристика на финансовата институция. Към 31 декември 2017 абсолютната сума на този вид риск е в размер на 65,133 хил. лв. Към 31 декември 2017 формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки са в размер на 3,718 хил. лв.

Вземанията по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа в размер от 196,910 хил. лв. носят кредитен риск за Групата в зависимост от предоставеното обезпечение. Една част от вземанията в размер на 54,933 хил. лв. са обезпечени с държавни ценни книжа, емитирани от Република България. Останалата част от вземанията, които са обезпечени с корпоративни ценни книжа носят съответно: в размер на 136,766 хил. лв. - 100% риск и 5,211 хил.лв. - 150% риск.

Финансовите активи държани за търгуване в размер на 82,321 хил. лв. носят основно пазарен риск за Групата, който е разгледан в оповестяванията, свързани с пазарния риск.

Капиталовите ценни книжа на разположение за продажба с отчетна стойност 80,610 хил. лв. представляват акции във финансови и нефинансови предприятия и дялове в договорни фондове, които носят кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента.

Дългови ценни книжа, на разположение за продажба и емитирани от Република България, в размер на 301,504 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Българската държава. Дългови ценни книжа, на разположение за продажба и емитирани от други европейски държави в размер на 170,807 хил. лв., носят кредитен риск за Групата в зависимост от държавата емитент.

Дълговите ценни книжа, на разположение за продажба, и емитирани от местни и чуждестранни търговски дружества в размер на 44,683 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е 100% или 44,683 хил. лв. в абсолютна сума. Към 31 декември 2017 формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на дългови ценни книжа на разположение за продажба са в размер на 1,830 хил.лв.

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Кредитен риск (продължение)

Дълговите ценни книжа до падеж и емитирани от Народната банка на Република Македония в размер на 17,796 хил. лв. и емитирани от Република Македония в размер на 16,214 хил. лв. излагат групата на кредитен риск на съответната държава емитент.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с отчетна стойност в размер на 2,523,849 хил. лв. носят кредитен риск за Групата. За определянето на размера на изложеност на Групата към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Групата, произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Групата прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, заложи в банковото законодателство на Република България, Република Македония, Руската Федерация и МСФО. Съобразно тези критерии и извършения анализ максималната изложеност на Групата за кредитен риск е в размер на 1,909,475 хил. лв. С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлизирани процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Групата, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Групата поддържа отношение на обща капиталова адекватност над нормативните изисквания, основно като мярка срещу риска от концентрации.

Приемането и контролът върху лимитите за кредитен риск ограничават концентрациите на рисковите експозиции по географски райони, отрасли, бизнес сегменти и групи кредити, носители на общ риск. Групата е възприела методологията за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити и аванси на клиенти съобразно МСФО. Към 31 декември 2017 размерът на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на кредити и аванси е в размер на 119,348 хил. лв.

Качество на кредитния портфейл

Класификационни групи към 31 декември 2017:

Дълг	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент	По предоставени гаранции		
	Размер	дял в %	Провизии		Размер	Размер	дял в %
Група							
Обслужвани	2,296,807	91%	19,785	95,837	62,239	99.92	43
Необслужвани	227,042	9%	99,563	358	50	0.08%	-
Общо	2,523,849	100%	119,348	96,195	62,289	100%	43

Класификационни групи към 31 декември 2016:

Дълг	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент	По предоставени гаранции		
	Размер	дял в %	Провизии		Размер	Размер	дял в %
Група							
Обслужвани	2,202,896	90.83%	13,849	97,289	64,773	99.91%	47
Необслужвани	222,504	9.17%	78,582	403	61	0.09%	-
Общо	2,425,400	100%	92,431	97,692	64,834	100	47

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Качество на кредитния портфейл (продължение)

Предоставените от Групата кредити могат да се обобщят в следната таблица:

Наименование на групите	31.12.2017		31.12.2016	
	Кредити предоставени на нефинансови клиенти	Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване	Кредити предоставени на нефинансови клиенти	Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Непросрочени и необезценени на индивидуална основа	2,052,498	196,910	1,942,272	199,258
Просрочени, но необезценени на индивидуална основа	95,256	-	133,981	-
Обезценени на индивидуална основа	376,095	-	349,147	-
Общо	2,523,849	196,910	2,425,400	199,258
Заделени провизии	(119,348)	-	(92,431)	-
Нетни кредити	2,404,501	196,910	2,332,969	199,258

Към 31 декември 2017 и 2016 преобладаващата част от кредитите представени като просрочени, но необезценени на индивидуална основа, представляват кредити, по които са допуснати просрочия в рамките до 30 дни. Групата счита, че подобни инцидентни просрочия не са индикация за обезценка на тези кредити.

Кредити и аванси, които не са нито просрочени, нито обезценени на индивидуална основа, са представени в следната таблица:

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Кредитни карти и овърдрафти	20,007	19,959
Потребителски кредити	365,469	272,720
Ипотечни кредити	247,403	146,402
Корпоративни клиенти	1,419,619	1,503,191
Общо	2,052,498	1,942,272

Стойността на кредитите, които са просрочени, но не са обезценени на индивидуална основа е представена в таблицата по-долу. Тези кредити не са обезценени поради това, че са допуснали инцидентни просрочия до 30 дни, което не води до необходимостта от тяхното обезценяване.

	Към 31.12.2017	Към 31.12.2016
Кредитни карти и овърдрафти	10,792	11,839
Потребителски кредити	34,623	31,583
Ипотечни кредити	14,601	15,143
Корпоративни клиенти	35,240	75,416
Общо	95,256	133,981

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Качество на кредитния портфейл (продължение)

Отчетната стойност на кредитите, за които има начислена провизия на индивидуална основа към 31 декември 2017 и 2016 е 376,059 хил. лв. и 349,147 хил. лв. Тези суми не включват паричните потоци от усвояване на обезпечение по тези кредити.

	Отчетна стойност преди обезценка	Обезценка	Балансова стойност след обезценка
31 декември 2017			
Потребителски кредити	76,282	11,057	65,225
Ипотечни кредити	78,659	210	78,449
Корпоративни клиенти	221,154	78,399	142,755
Общо	<u>376,095</u>	<u>89,666</u>	<u>286,429</u>
	Отчетна стойност преди обезценка	Обезценка	Балансова стойност след обезценка
31 декември 2016			
Потребителски кредити	43,286	10,109	33,177
Ипотечни кредити	39,379	105	39,274
Корпоративни клиенти	266,482	58,859	207,623
Общо	<u>349,147</u>	<u>69,073</u>	<u>280,074</u>

Общият размер на нетната експозиция за 2017 и 2016 на 5-те най-големи експозиции е съответно 296,143 хил. лв. и 318,549 хил. лв. и представлява съответно 12.31% и 13.65% от кредитите и авансите на клиенти на Групата.

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2017:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неувоен ангажимент
				главница	лихва	Съдебни вземания		
	обслужвани	116,688	807,357	900	275	-	2,753	53,896
Дребно	необслужвани	5,164	40,467	2,765	1,778	17,705	19,433	251
Общо		121,852	847,824	3,665	2,053	17,705	22,186	54,147
	обслужвани	1,990	1,476,355	533	153	-	17,031	41,344
Корпоративно	необслужвани	228	186,579	28,692	7,374	60,319	80,131	107
Общо		2,218	1,662,934	29,225	7,527	60,319	97,162	41,451
	обслужвани	6	13,091	-	-	-	-	-
Бюджет	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
Общо		6	13,091	-	-	-	-	-
	Общо портфейл	124,076	2,523,849	32,889	9,580	78,024	119,348	95,598

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Качество на кредитния портфейл (продължение)

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2016:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неусвоен ангажимент
				главница	лихва	Съдебни вземания		
Дребно	обслужвани	97,321	594,977	1,064	321	-	2,428	50,946
	необслужвани	5,408	41,493	2,761	2,089	16,124	17,661	296
Общо		102,729	636,470	3,825	2,410	16,124	20,089	51,242
	обслужвани	1,387	1,594,993	6,044	3,044	-	11,421	45,764
Корпоративно	необслужвани	227	181,011	44,068	10,405	55,782	60,921	107
		1,614	1,776,004	50,112	13,449	55,782	72,342	45,871
Общо	обслужвани	7	12,926	-	-	-	-	557
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
Общо		7	12,926	-	-	-	-	557
	Общо портфейл	104,350	2,425,400	53,937	15,859	71,906	92,431	97,670

Кредитни експозиции с мерки за реструктуриране

Като експозиции с мерки за реструктуриране Групата приема кредитни експозиции, по които са изменени първоначалните условия на договора, предизвикани от влошаване на финансовото състояние на длъжника, водещо до невъзможност да се изплати в срок пълния размер на дълга и които отстъпки Групата не би дала при други обстоятелства.

Измененията в първоначалните условия на договора във връзка с прилагане на мерките по въздържане могат да включват:

- Намаление/отписване/ на дълга или част от него;
- Замяна на част от дълга срещу собственост;
- Рефинансиране на експозиции, които длъжникът не е в състояние да изпълни при текущите условия на договора;
- Когато условията на договора включват по-благоприятни срокове за изплащане на задълженията в сравнение със сроковете, които Групата би предложила на клиенти с подобен рисков профил;
- Намаление на лихвения процент по договора, с изключение на промяна в договорения лихвен процент, породена от промените в пазарните лихвени нива.

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Кредитни експозиции с мерки за реструктуриране (продължение)

Информацията относно експозициите с мерки за реструктуриране е както следва:

2017	Корпоративни клиенти	Физически лица
Стойност преди обезценка	276,808	1,605
Обезценка	(44,152)	(454)
Стойност след обезценка	232,655	1,151
2016	Корпоративни клиенти	Физически лица
Стойност преди обезценка	150,991	1,423
Обезценка	(26,353)	(659)
Стойност след обезценка	124,638	764

Към 31 декември 2017 експозиции към корпоративни клиенти със стойност преди обезценка в размер 150,068 хил. лв. представляват обслужвани експозиции, по които не са допуснати просрочия.

Обезпечения по предоставени кредити

Жилищни ипотечни кредити на физически лица

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на предоставените жилищни ипотечни кредити на физически лица според коефициент на обезпеченост (loan-to-value). Коефициентът се изчислява като съотношение на брутната стойност на кредитната експозиция към стойността на обезпечението. Стойността на обезпечението по жилищните ипотечни кредити се определя при отпускане на кредита и се обновява при настъпили съществени промени в цените на жилищния пазар.

Коефициент на обезпеченост (loan-to-value)	2017	2016
По-малко от 50%	63,656	49,867
От 50% до 75%	117,368	84,918
От 75% до 90%	92,568	52,471
От 90% до 100%	8,041	7,102
Над 100%	3,620	2,284
Общо	285,253	196,642

Предоставени кредити на юридически лица

По отношение на кредитите предоставени на юридически лица Групата определя като най-подходящ показател за рискова изложеност кредитоспособността на всеки отделен клиент. За това и Групата е възприела подход за индивидуална кредитна оценка и тестване за обезценка на кредити предоставени на предприятия. За да гарантира допълнителна сигурност, освен регулярното наблюдаване на финансовото състояние на предприятията кредитополучатели,

Групата изисква да бъдат учредени и обезпечения по кредитните експозиции. Групата приема за обезпечения по кредити на юридически лица ипотеки на недвижими имоти, залог на търговско предприятие, особен залог на материални активи, както и други гаранции и права на собственост.

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Обезпечения по предоставени кредити (продължение)

Групата периодично анализира и обновява стойността на обезпеченията взимайки предвид настъпили съществени промени на пазарната среда, нормативната уредба или други настъпили обстоятелства. При наличие на понижение в стойността на обезпечението, в резултат на което Групата счита, че то не е достатъчно, Групата изисква от длъжника да бъдат учредени допълнителни обезпечения като поставя определен срок, в който допълването да бъде изпълнено.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се поражда от несъответствието между матуритета на активите и пасивите и липсата на достатъчно средства, с които Групата да посреща плащания по текущи финансови пасиви, както и да осигурява финансиране на увеличението на финансовите активи и възможните иски по задбалансови задължения.

Адекватна на дейността ликвидност се постига, ако Групата е способна да осигури достатъчно средства за тези цели, посредством увеличение на пасивите или преобразуване на активите, възможно най-бързо и при сравнително ниски разходи, чрез потенциална продажба на ликвидни активи или привличане на допълнителни средства от паричните, капиталовите или валутните пазари. Превантивната функция в управлението на ликвидния риск се изразява в поддържане на приемливо равнище на ликвидност за осигуряване защита срещу евентуални загуби при непредвидена продажба на активи.

Групата следва задълженията и ограниченията, произтичащи от нормативните актове на банковото законодателство в съответните държави, свързани с управлението и надзора върху ликвидността на банките. Групата е обособила специализирани колективни органи за управление на ликвидността, които провеждат възприетата от ръководството на Групата политика по управление на ликвидния риск.

Количествен измерител на ликвидния риск, съобразно регулациите на банковото законодателство е коефициента на ликвидни активи, изразяващ отношението на ликвидните активи към привлечените средства на Групата.

Групата традиционно поддържа значителен обем високоликвидни активи – парични средства в каса и в Централните банки, които й гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Техният дял към 31 декември 2017 е приблизително 32.53% от общите активи на Групата. Като допълнителен инструмент за осигуряване на висока ликвидност, Групата използва предоставените ресурси и аванси на финансови институции. В основата си това са депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2017 те заемат приблизително 5.16% от общите активи. Облигации издадени от правителството на Република България, от правителства на страни от Европейския съюз и от правителството на Република Македония, които Групата притежава и не е заложила, са около 4.30% от активите ѝ. Поддържайки 42% от активите си в бързоликвидни активи, Групата е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежирали финансови пасиви.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2017, съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	7,008	-	-	-	-	7,008
Кредити от банки	4,361	-	6	172	-	4,539
Задължения към други депозанти	2,495,935	382,916	1,151,563	1,080,106	2,613	5,113,133
Други привлечени средства	-	-	-	778	-	778
Емитирани облигации	-	-	-	-	70,235	70,235
Провизии за задължения	-	-	49	-	-	49
Други задължения	14,821	-	-	-	848	15,669
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	2,522,125	382,916	1,151,618	1,081,056	73,696	5,211,411

Финансовите пасиви на Групата са формирани основно от привлечени средства от други депозанти – депозити на физически и юридически лица.

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2016, съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	8,375	-	-	-	-	8,375
Кредити от банки	8	-	20	218	-	246
Задължения към други депозанти	2,054,276	410,658	1,147,977	1,075,417	1,459	4,689,787
Други привлечени средства	4	21	14	778	-	817
Емитирани облигации	-	-	-	-	70,126	70,126
Провизии за задължения	-	-	1,205	-	-	1,205
Други задължения	12,375	-	-	-	-	12,375
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	2,075,038	410,679	1,149,216	1,076,413	71,585	4,782,931

В таблиците по-горе част от привлечените средства по разплащателни сметки без остатъчен матуритет в размер на 1,214,552 хил. лв. към 31.12.2017 и 1,029,962 хил. лв. към 31.12.2016 е представена в диапазона от 1 година до 5 години, тъй като Групата счита тази наличност за надежден дългосрочен ресурс на база на среднодневната наличност по тези сметки за 2017 и 2016.

Пазарен риск

Пазарен е рискът, при който е възможно промените в пазарните цени на финансовите активи, лихвените нива или валутните курсове да окажат неблагоприятно влияние върху резултата от дейността на Групата. Пазарен риск възниква по открити позиции в лихвени, валутни и капиталови инструменти, всички които са чувствителни към общи и специфични пазарни движения. Пазарната експозиция се управлява от Групата в съответствие с рисковите ограничения, определени от ръководството.

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Лихвен риск

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Групата се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Групата използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/ дисбаланса). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент.

Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Групата, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена рентабилност.

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2017 е отрицателен и е в размер на 1,738,743 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 48%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	284,944	-	3,129	3,929	-	292,002
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	66,376	45,364	85,170	-	-	196,910
Финансови активи държани за търгуване	-	-	-	13,260	343	13,603
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	92,489	78,457	329,525	1,263,284	640,746	2,404,501
Финансови активи на разположение за продажба	15,697	8,810	21,295	213,137	256,985	515,924
Финансови активи държани до падеж	19,341	4,626	10,043	-	-	34,010
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	478,847	137,257	449,162	1,493,610	898,074	3,456,950
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	7,008	-	-	-	-	7,008
Кредити от банки	4,361	-	6	172	-	4,539
Задължения към други депозанти	2,495,935	382,916	1,151,563	1,080,106	2,613	5,113,133
Други привлечени средства	-	-	-	778	-	778
Емитирани облигации	-	-	-	-	70,235	70,235
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	2,507,304	382,916	1,151,569	1,081,056	72,848	5,195,693
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, НЕТНО	(2,028,457)	(245,659)	(702,407)	412,554	825,226	(1,738,743)

Поддържането на отрицателен дисбаланс излага Групата на риск от намаление на нетния лихвен доход при покачване на лихвените проценти. Влиянието на дисбаланса, отчетен към 31 декември 2017, върху нетния лихвен доход, при прогноза за 2% покачване на лихвените нива в хоризонт от 1 година е спадане на нетния лихвен доход с 2,585 хил. лв. (2016: 2,099 хил. лв.)

35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Лихвен риск (продължение)

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2016 е отрицателен и е в размер на 1,353,477 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 37.42%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	256,356	-	-	-	-	256,356
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	73,275	41,626	84,357	-	-	199,258
Финансови активи държани за търгуване	1,719	-	1,954	12,266	-	15,939
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	111,294	132,755	313,798	1,124,173	650,949	2,332,969
Финансови активи на разположение за продажба	762	5,815	84,381	76,399	413,806	581,163
Финансови активи държани до падеж	14,553	5,699	9,936	-	-	30,188
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	457,959	185,895	494,426	1,212,838	1,064,755	3,415,873
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	8,375	-	-	-	-	8,375
Кредити от банки	8	-	20	218	-	246
Задължения към други депозанти	2,054,276	410,658	1,147,977	1,075,417	1,459	4,689,787
Други привлечени средства	4	21	14	778	-	817
Емитирани облигации	-	-	-	-	70,126	70,126
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	2,062,663	410,679	1,148,011	1,076,413	71,585	4,769,351
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, НЕТНО	(1,604,704)	(224,784)	(653,585)	136,425	993,170	(1,353,478)

В таблиците по-горе част от привлечените средства по разплащателни сметки без остатъчен матуритет в размер на 1,214,552 хил. лв. към 31.12.2017 и 1,029,962 хил. лв. към 31.12.2016 е представена в диапазона от 1 година до 5 години, тъй като Групата счита тази наличност за надежден дългосрочен ресурс на база на среднодневната наличност по тези сметки за 2017 и 2016.

Валутен риск

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Групата в резултат на промени във валутните курсове.

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Дългата позиция на Банката-майка в евро не носи риск за Групата.

Валутни позиции в други валути включват основно активи и пасиви на дъщерното дружество ЦКБ Скопие, деноминирани в македонски денари, което е функционалната валута на дъщерното дружество, както и активи и пасиви на дъщерното дружество АО ИК Банк, гр. Казан, Република Татарстан, Руска Федерация, деноминирани в руски рубли, които са функционалната валута на дъщерното дружество.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

**35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ
(ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Валутен риск (продължение)

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2017 е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	8,157	43,098	173,686	67,061	292,002
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	164,378	32,532	-	-	196,910
Финансови активи държани за търгуване	68,106	13,158	1	1,056	82,321
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	1,420,920	783,138	7,274	193,169	2,404,501
Финансови активи за продажба	170,979	415,124	3,215	6,456	595,774
Финансови активи до падеж	-	-	-	34,010	34,010
ОБЩО АКТИВИ	1,832,540	1,287,050	184,176	301,752	3,605,518
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	757	4,988	1,035	228	7,008
Кредити от банки	-	-	-	4,539	4,539
Задължения към други депозанти	3,379,344	1,264,852	225,199	243,738	5,113,133
Други привлечени средства	-	-	-	778	778
Емитирани облигации	-	70,235	-	-	70,235
Провизии за задължения	-	-	-	49	49
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	3,380,101	1,340,075	226,234	249,332	5,195,742
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(1,547,561)	(53,025)	(42,058)	52,420	(1,590,224)

**35. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ
(ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Валутен риск (продължение)

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2016 е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	17,013	33,896	151,320	54,127	256,356
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	149,637	49,621	-	-	199,258
Финансови активи държани за търгуване	100,352	15,164	43	14	115,573
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	1,244,255	899,103	12,451	177,160	2,332,969
Финансови активи за продажба	150,855	506,401	6,933	762	664,951
Финансови активи до падеж	-	-	-	30,188	30,188
ОБЩО АКТИВИ	1,662,112	1,504,185	170,747	262,251	3,599,295
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	485	2,607	4,371	912	8,375
Кредити от банки	-	-	-	246	246
Задължения към други депозанти	3,014,378	1,221,840	229,334	224,235	4,689,787
Други привлечени средства	39	-	-	778	817
Емитирани облигации	-	70,126	-	-	70,126
Провизии за задължения	2	831	180	192	1,205
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	3,014,904	1,295,404	233,885	226,363	4,770,556
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(1,352,792)	208,781	(63,138)	35,888	(1,171,261)

Ценови риск

Ценовият риск е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Групата може да претърпи загуба. Основният риск за Групата е намалението на пазарните цени на притежаваните от нея капиталови инструменти, държани за търгуване да доведе до спадане на нетната печалба. Групата не притежава съществени експозиции в дериватни инструменти, базирани върху капиталови инструменти или индекси и следователно на риск е изложена балансовата стойност на капиталовите инструменти и инвестициите в договорни фондове от портфейла с финансови активи, държани за търгуване – 67,694 хил. лв. (2016: 99,634 хил. лв.).

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

36. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка на основен (или най-изгоден) пазар при актуални към този момент пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване. Достатъчен пазарен опит, стабилност и ликвидност към момента не съществува за кредити и аванси на клиенти и за някои други финансови активи и пасиви, за които информацията за пазара не е лесно достъпна. Съответно, тяхната справедлива стойност не може да бъде лесно определена. По мнението на ръководството, техните балансови стойности са най-валидните и полезни отчетни стойности при тези обстоятелства.

Справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, разпределени според йерархията на справедливите стойности към 31 декември 2017 и 2016 е следната:

	Балансова стойност	Ниво 1 - котирана пазарна цена	Ниво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Ниво 3 - Техника за оценяване - не наблюдавани пазарни нива
2017				
АКТИВИ				
Финансови активи държани за търгуване	82,321	55,092	27,025	204
Финансови активи на разположение за продажба	595,774	552,426	35,167	8,181
Финансови активи, държани до падеж	34,010	34,010	-	-
ОБЩО АКТИВИ	712,105	641,528	62,192	8,385
ПАСИВИ				
Дериватни финансови инструменти	3,396	-	3,396	-
ОБЩО ПАСИВИ	3,396	-	3,396	-
	Балансова стойност	Ниво 1 – котирана пазарна цена	Ниво 2 – Техника за оценяване – наблюдавани пазарни нива	Ниво 3 – Техника за оценяване – не наблюдавани пазарни нива
2016				
АКТИВИ				
Финансови активи държани за търгуване	115,573	114,041	21	1,511
Финансови активи на разположение за продажба	664,951	656,725	755	7,471
Финансови активи, държани до падеж	30,188	30,188	-	-
ОБЩО АКТИВИ	810,712	800,954	776	8,982
ПАСИВИ				
Дериватни финансови инструменти	209	-	209	-
ОБЩО ПАСИВИ	209	-	209	-

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Групата е извършвала редица сделки със свързани лица, като е отпускала кредити, издавала е гаранции, привличала е парични средства, осъществявала е репо сделки и други. Всичките сделки са сключени при обичайни търговски условия в хода на дейността на Групата и не се отличават от пазарните условия, като кредитите са отпускани, а гаранциите, издавани само при наличие на достатъчна обезпеченост.

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31 декември 2017 и 2016 Групата има вземания, задължения и условни ангажименти от свързани лица както следва:

Свързани лица и салда	Салдо към 31.12.2017	Салдо към 31.12.2016
Предприятие-майка		
Получени депозити	109	10
Дружества под общ контрол		
Отпуснати кредити	76,076	81,635
Издадени гаранции	6,520	7,413
Репо сделки	11,176	11,272
Други вземания	3,125	3,436
Получени депозити	53,831	52,022
Получени средства по емитирани облигации	45,136	50,779
Ключов ръководен персонал на Групата или на основния акционер		
Отпуснати кредити	1,866	2,216
Други вземания	8	8
Получени депозити	3,476	3,056

Приходите и разходите, реализирани от Групата през 2017 и 2016 от сделки със свързани лица са както следва:

Свързани лица и видове сделки	Обем през 2017	Обем през 2016
Предприятие-майка		
Приходи от такси и комисиони	2	15
Дружества под общ контрол		
Приходи от лихви	4,912	5,655
Приходи от такси и комисиони	1,418	1,345
Приходи от услуги	205	210
Разходи за лихви	(1,824)	(2,420)
Разходи за услуги	(7,159)	(7,090)
Приход от продажба на активи	1,359	-
Ключов ръководен персонал на Групата или на основния акционер		
Приходи от лихви	15	96
Приходи от такси и комисиони	12	10
Разходи за лихви	(2)	(10)
Разходи за услуги	(109)	(109)

Възнагражденията на членовете на Надзорния съвет изплатени през 2017 са на обща стойност 293 хил. лв. (2016: 310 хил. лв.). Възнагражденията на членовете на Управителния съвет, изплатени през 2017 са на обща стойност 929 хил. лв. (2016: 799 хил. лв.).

38. ДРУГИ РЕГУЛАТОРНИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

Съгласно изискванията на чл. 70, ал. 6 от Закона за кредитните институции, банките са задължени да оповестят някои количествени и качествени данни, свързани с основни финансови и други показатели поотделно за Република България, за другите държави - членки на ЕС, и за третите държави, в които банката има дъщерни дружества или е установила клонове.

Както е оповестено в бел. 1, Централна кооперативна банка АД, София осъществява своята дейност въз основа на банков лиценз предоставен от БНБ, по силата на който може да привлича депозити в национална и чуждестранна валута, да предоставя заеми в национална и чуждестранна валута, да открива и поддържа ностро сметки в чуждестранна валута в чужбина, да извършва сделки с ценни книжа, с чуждестранна валута, както и да извършва други банкови операции и сделки, разрешени от Закона за кредитните институции.

Банката-майка извършва банкова дейност чрез свой клон на територията на Република Кипър, въз основа на предоставен банков лиценз от Централната банка на Кипър, по силата на който Банката-майка може да извършва банкова дейност на пълноправен банков клон на територията на Република Кипър при спазване на разпоредбите на Закона за банките на Кипър.

Банката-майка има дъщерни дружества в Република България, Република Македония и Руската Федерация.

Обобщените количествени показатели на консолидирана основа, свързани със задължителните оповестявания, изисквани от Закона за кредитните институции, са както следва:

	Република България		Република Кипър	
	2017	2016	2017	2016
Общ оперативен доход	188,853	184,756	325	697
Финансов резултат от дейността преди данъчно облагане	38,777	31,452	(256)	194
Начислени данъци върху финансовия резултат от дейността	(1,707)	(4,125)	-	-
Доходност на активите (%)	0.68	0.64	(0.49)	1.89
Приравнен брой служители на пълен работен ден към 31 декември	1,958	2108	5	4
Получени държавни субсидии	-	-	-	-
			Република Македония и Руска Федерация	
			2017	2016
Общ оперативен доход			17,581	15,978
Финансов резултат от дейността преди данъчно облагане			327	(1,178)
Начислени данъци върху финансовия резултат от дейността			(191)	88
Доходност на активите (%)			0.05	(0.38)
Приравнен брой служители на пълен работен ден към 31 декември			431	433
Получени държавни субсидии			-	-

38. ДРУГИ РЕГУЛАТОРНИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Банката-майка извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник Банката-майка следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПИ) и Наредба 38 издадена от Комисията за Финансов Надзор (КФН). Банката-майка е създавала и прилага организация свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативната уредба и по-специално изискванията на Наредба 38, чл. 28-31. Банката-майка е изградила правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване.